

**ПРОСТОРНИ ПЛАН
ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ
СПЕЦИЈАЛНОГ РЕЗЕРВАТА ПРИРОДЕ
„ПАШЊАЦИ ВЕЛИКЕ ДРОПЉЕ“**

- Материјал за рани јавни увид -

НОСИЛАЦ ИЗРАДЕ:

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА ВОЈВОДИНА
ПОКРАЈИНСКИ СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА УРБАНИЗАМ
И ЗАШТИТУ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

ПОКРАЈИНСКИ СЕКРЕТАР

Владимир Галић

**ПРОСТОРНИ ПЛАН
ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ
СПЕЦИЈАЛНОГ РЕЗЕРВАТА ПРИРОДЕ
„ПАШЊАЦИ ВЕЛИКЕ ДРОПЉЕ“**

- Материјал за рани јавни увид -

ОБРАЂИВАЧ:

ЈП „ЗАВОД ЗА УРБАНИЗАМ ВОЈВОДИНЕ“ НОВИ САД

Е - 2710

ОДГОВОРНИ ПЛАНЕР

Лјубица Д. Протић
дипл. инж. пејс. арх.
Број лиценце 100.0045.03

Лана Исаков
дипл. инж. арх.
Број лиценце 100.0272.16

ДИРЕКТОР

Предраг Кнежевић, дипл. правник

Нови Сад, децембар 2019. године

СИНТЕЗА И КООРДИНАЦИЈА:	мр Љубица Протић Еремић, дипл.инж.хорт. Лана Исаков, маст.инж.арх.
ПОМОЋНИК ДИРЕКТОРА:	мр Драгана Дунчић, дипл.пр.планер
СТРУЧНИ ТИМ:	
Планирана претежна намена површина и и предлог подручја посебне намене:	мр Љубица Протић Еремић, дипл.инж.хорт. Лана Исаков, маст.инж.арх. Јелена Јовић, дипл.инж.арх.
Природни услови:	Марина Митровић, маст.проф.географ.
Заштита природе:	мр Љубица Протић Еремић, дипл.инж.хорт.
Карактер предела:	мр Владимир Пихлер, дипл.инж.арх.
Заштита непокретних културних добара:	Лана Исаков, маст.инж.арх. Јелена Јовић, дипл.инж.арх.
Становништво и привреда:	Марина Митровић, маст.проф.географ. Мирољуб Љешњак, дипл.инж.пољ.
Шумско земљиште и шумарство:	Наташа Медић, дипл.инж.пејз.арх.
Пољопривредно земљиште и пољопривреда:	Мирољуб Љешњак, дипл.инж.пољ.
Туризам:	Марина Митровић, маст.проф.географ.
Водно земљиште и водопривредна инфраструктура:	Бранко Миловановић, дипл.инж.мелио.
Саобраћајна инфраструктура:	Зоран Кордић, дипл.инж.саобр.
Електроенергетска и електронска комуникациона инфраструктура:	Зорица Санадер, дипл.инж.електр.
Термоенергетска инфраструктура и минералне сировине:	Милан Жижич, дипл.инж.маш.
Заштита животне средине:	мр Љубица Протић Еремић, дипл.инж.хорт.
Заштита од елементарних непогода и акцидентних ситуација:	Марина Митровић, маст.проф.географ. мр Љубица Протић Еремић, дипл.инж.хорт.
Заштита од интереса за одбрану земље:	Радованка Шкрбић, дипл.инж.арх.
Правна регулатива:	Теодора Томин Рутар, дипл.правник
Геодетско документациона и аналитичко информациона основа:	Далибор Јурица, дипл.инж.геодез Милко Бошњачић, маст.инж.геодез. Оливера Његомир, дипл.мат. Дејан Илић, грађ.техн. Ђорђе Кљаић, геод.техн. Драгана Митић, админ.техн.секретар Душко Ђоковић, копирант

5000164300713

**ИЗВОД О
РЕГИСТРАЦИЈИ
ПРИВРЕДНОГ СУБЈЕКТА****ОСНОВНИ ИДЕНТИФИКАЦИОНИ ПОДАТАК**

Матични / Регистарски број 08068313

СТАТУС

Статус привредног субјекта Активан

ПРАВНА ФОРМА

Правна форма Јавно предузеће

ПОСЛОВНО ИМЕ

Пословно име

JAVNO PREDUZEĆE ZA PROSTORNO I URBANISTIČKO
PLANIRANJE I PROJEKTOVANJE ZAVOD ZA URBANIZAM
VOJVODINE NOVI SAD

Скраћено пословно име

JP ZAVOD ZA URBANIZAM VOJVODINE NOVI SAD

ПОДАЦИ О АДРЕСАМА**Адреса седишта**

Општина

Нови Сад - град

Место

Нови Сад, Нови Сад - град

Улица

Железничка

Број и слово

6/III

Спрат, број стана и слово

/ /

Адреса за пријем електронске поште

Е- пошта

zavurbvo@gmail.com

ПОСЛОВНИ ПОДАЦИ**Подаци оснивања**

Датум оснивања

16.02.1959

Време трајања

Време трајања привредног субјекта

Неограничено

Претежна делатност

Шифра делатности

7111

Назив делатности

Архитектонска делатност

Остали идентификациони подаци

Порески Идентификациони Број (ПИБ)

100482355

Подаци од значаја за правни промет

Текући рачуни

325-9500600027868-60
325-9500600027867-63
325-9500600027866-66
840-0000000714743-84
160-0000000416883-48
160-0050370002379-64

Контакт подаци

Интернет адреса

www.zavurbvo.co.rs

Подаци о статусу / оснивачком акту

Датум важећег статута

09.10.2019

Датум важећег оснивачког акта

18.09.2019

Законски (статутарни) заступници**Физичка лица**

1.	Име	Предраг	Презиме	Кнежевић
	ЈМБГ	1611976820129		
	Функција	Директор		
	Ограничење супотписом	не постоји ограничење супотписом		

Надзорни одбор**Председник надзорног одбора**

Име	Младен	Презиме	Гадић
ЈМБГ	2401981300078		

Чланови надзорног одбора

1.	Име	Никола	Презиме	Крнета
	ЈМБГ	0201983800047		
2.	Име	Милан	Презиме	Жижих
	ЈМБГ	0311967800118		

Чланови / Сувласници

Подаци о члану

Пословно име

Регистарски /
Матични број

Подаци о капиталу

Новчани

износ датум

износ датум

износ(%)

Сувласништво удела од

Подаци о члану

Пословно име

Регистарски /
Матични број

Подаци о капиталу

Новчани

износ датум

износ датум

износ(%)

Сувласништво удела од

Подаци о члану

Пословно име

Регистарски /
Матични број

Подаци о капиталу

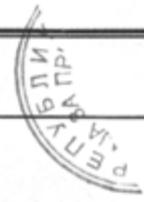
Новчани

износ датум

износ датум

Уплаћен: 80.042,71 RSD

11.05.2017

износ(%)

Сувласништво удела од 0,200000000000

Подаци о члану

Пословно име Општина Srbobran

Регистарски /
Матични број 08013438

Подаци о капиталу

Новчани

износ

датум

Уписан: 80.042,71 RSD

износ

датум

Уплаћен: 80.042,71 RSD

05.05.2017

износ(%)

Сувласништво удела од 0,200000000000

Подаци о члану

Пословно име Општина Srbobran

Регистарски /
Матични број 08013438

Подаци о капиталу

Новчани

износ

датум

Уписан: 80.042,71 RSD

износ

датум

Уплаћен: 80.042,71 RSD

08.05.2017

износ(%)

Сувласништво удела од 0,200000000000

Подаци о члану

Пословно име Општина Titel

Регистарски /
Матични број 08050724

Подаци о капиталу

Новчани

износ

датум

Уписан: 80.042,71 RSD

износ

датум

Уплаћен: 80.042,71 RSD

04.05.2017

износ(%)

Сувласништво удела од

0,200000000000

Подаци о члану

Пословно име

Opština Čoka

Регистарски /
Матични број

08381984

Подаци о капиталу**Новчани**

износ

датум

Уписан: 80.042,71 RSD

износ

датум

Уплаћен: 80.042,71 RSD

26.05.2017

износ(%)

Сувласништво удела од

0,200000000000

Подаци о члану

Пословно име

Opština Bač

Регистарски /
Матични број

08012814

Подаци о капиталу**Новчани**

износ

датум

Уписан: 80.042,71 RSD

износ

датум

Уплаћен: 80.042,71 RSD

12.05.2017

износ(%)

Сувласништво удела од

0,200000000000

Подаци о члану

Пословно име

Регистарски /
Матични број

Подаци о капиталу

Новчани

износ	датум
<input type="text" value="Уписан: 80.042,71 RSD"/>	<input type="text"/>

износ	датум
<input type="text" value="Уплаћен: 80.042,71 RSD"/>	<input type="text" value="26.04.2017"/>

Сувласништво удела од износ(%)

Подаци о члану

Пословно име

Регистарски /
Матични број

Подаци о капиталу

Новчани

износ	датум
<input type="text" value="Уписан: 80.042,71 RSD"/>	<input type="text"/>

износ	датум
<input type="text" value="Уплаћен: 80.042,71 RSD"/>	<input type="text" value="24.05.2017"/>

Сувласништво удела од износ(%)

Подаци о члану

Пословно име

Регистарски /
Матични број

Подаци о капиталу

Новчани

износ	датум
<input type="text" value="Уписан: 80.042,71 RSD"/>	<input type="text"/>

износ	датум
-------	-------

Уплаћен: 80.042,71 RSD

17.05.2017

износ(%)

Сувласништво удела од 0,200000000000

Подаци о члану

Пословно име Општина Ваčki Petrovac

Регистарски /
Матични број 08127808

Подаци о капиталу

Новчани

износ датум

Уписан: 80.042,71 RSD

износ датум

Уплаћен: 80.042,71 RSD

02.06.2017

износ(%)

Сувласништво удела од 0,200000000000

Подаци о члану

Пословно име Општина Vrbas

Регистарски /
Матични број 08285071

Подаци о капиталу

Новчани

износ датум

Уписан: 80.042,71 RSD

износ датум

Уплаћен: 80.042,71 RSD

29.05.2017

износ(%)

Сувласништво удела од 0,200000000000

Подаци о члану

Пословно име Општина Žabalj

Регистарски /
Матични број 08157111

Подаци о капиталу

Новчани

износ

датум

Уписан: 80.042,71 RSD

износ

датум

Уплаћен: 80.042,71 RSD

03.05.2017

износ(%)

Сувласништво удела од

0,200000000000

Подаци о члану

Пословно име

Opština Indija

Регистарски /
Матични број

08027536

Подаци о капиталу**Новчани**

износ

датум

Уписан: 80.042,71 RSD

износ

датум

Уплаћен: 80.042,71 RSD

12.05.2017

износ(%)

Сувласништво удела од

0,200000000000

Подаци о члану

Пословно име

Opština Irig

Регистарски /
Матични број

08032165

Подаци о капиталу**Новчани**

износ

датум

Уписан: 80.042,71 RSD

износ

датум

Уплаћен: 80.042,71 RSD

12.04.2017

износ(%)

Сувласништво удела од

0,200000000000

Подаци о члану

Пословно име

Регистарски /
Матични број

Подаци о капиталу

Новчани

износ датум

износ датум

износ(%)
Сувласништво удела од

Подаци о члану

Пословно име

Регистарски /
Матични број

Подаци о капиталу

Новчани

износ датум

износ датум

износ(%)
Сувласништво удела од

Подаци о члану

Пословно име

Регистарски /
Матични број

Подаци о капиталу

Новчани

износ датум

износ датум

Уплаћен: 80.042,71 RSD

16.05.2017

износ(%)

Сувласништво удела од 0,200000000000

Подаци о члану

Пословно име Општина Нови Кнежевац

Регистарски /
Матични број 08385327

Подаци о капиталу

Новчани

износ

датум

Уписан: 80.042,71 RSD

износ

датум

Уплаћен: 80.042,71 RSD

10.05.2017

износ(%)

Сувласништво удела од 0,200000000000

Подаци о члану

Пословно име Општина Пландиште

Регистарски /
Матични број 08057567

Подаци о капиталу

Новчани

износ

датум

Уписан: 80.042,71 RSD

износ

датум

Уплаћен: 80.042,71 RSD

23.05.2017

износ(%)

Сувласништво удела од 0,200000000000

Подаци о члану

Пословно име Општина Апатин

Регистарски /
Матични број 08350957

Подаци о капиталу

Новчани

износ

датум

Уписан: 80.042,71 RSD

износ

датум

Уплаћен: 80.042,71 RSD

06.09.2017

износ(%)

Сувласништво удела од 0,200000000000

Подаци о члану

Пословно име

Opština Ada

Регистарски /
Матични број

08070636

Подаци о капиталу**Новчани**

износ

датум

Уписан: 80.042,71 RSD

износ

датум

Уплаћен: 80.042,71 RSD

31.08.2017

износ(%)

Сувласништво удела од 0,200000000000

Подаци о члану

Пословно име

Grad Kikinda

Регистарски /
Матични број

08176396

Подаци о капиталу**Новчани**

износ

датум

Уписан: 80.042,71 RSD

износ

датум

Уплаћен: 80.042,71 RSD

21.08.2017

износ(%)

Сувласништво удела од 0,200000000000

Подаци о члану

Пословно име

Регистарски /
Матични број

Подаци о капиталу

Новчани

износ	датум
<input type="text" value="Уписан: 80.042,71 RSD"/>	<input type="text"/>

износ	датум
<input type="text" value="Уплаћен: 80.042,71 RSD"/>	<input type="text" value="18.09.2018"/>

Сувласништво удела од износ(%)

Подаци о члану

Назив

Подаци о капиталу

Новчани

износ	датум
<input type="text" value="Уписан: 80.042,71 RSD"/>	<input type="text"/>

износ	датум
<input type="text" value="Уплаћен: 80.042,71 RSD"/>	<input type="text" value="17.07.2019"/>

Сувласништво удела од износ(%)

Подаци о члану

Пословно име

Регистарски /
Матични број

Подаци о капиталу

Новчани

износ	датум
<input type="text" value="Уписан: 659.968,59 EUR, у противвредности од 40.021.353,26 RSD"/>	<input type="text"/>

износ датум

Уплаћен: 659.968,59 EUR, у противвредности од 40.021.353,26 RSD

30.06.2002

износ(%)

Сувласништво удела од 94,800000000000

Основни капитал друштва

Новчани

износ

датум

Уписан: 659.968,59 EUR, у противвредности од 40.021.353,26 RSD

износ

датум

Уписан: 1.680.896,91 RSD

износ

датум

Уписан: 240.128,13 RSD

износ

датум

Уписан: 80.042,71 RSD

износ

датум

Уписан: 80.042,71 RSD

износ

датум

Уплаћен: 1.680.896,91 RSD

износ

датум

Уплаћен: 240.128,13 RSD

износ

датум

Уплаћен: 659.968,59 EUR, у противвредности од 40.021.353,26 RSD

30.06.2002

износ

датум

Уплаћен: 80.042,71 RSD

18.09.2018

износ

датум

Уплаћен: 80.042,71 RSD

17.07.2019

Забележбе

1 Тип

-

Датум

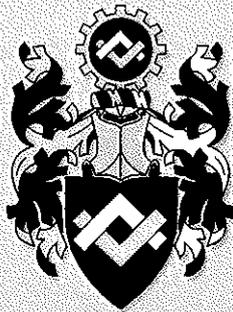
21.09.2005

Текст

На основу Одлуке Скупштине АП Војводине од 27.06.2002. године овај субјект уписа променио је облик и организује се као Јавно предузеће за просторно и урбанистичко планирање и пројектовање ZAVOD ZA URBANIZAM VOJVODINA, NOVI SAD.

Регистратор: Миладин Маглов

ИНЖЕЊЕРСКА КОМОРА СРБИЈЕ

ЛИЦЕНЦА

ОДГОВОРНОГ ПЛАНЕРА

На основу Закона о планирању и изградњи и
Статута Инжењерске коморе Србије

УПРАВНИ ОДБОР ИНЖЕЊЕРСКЕ КОМОРЕ СРБИЈЕ
утврђује да је

Љубица Д. Протић Еремић

дипломирани инжењер пејсажне архитектуре

ЈМБ 0510956805048

одговорни планер

Број лиценце

100 0045 03

У Београду,
02. октобра 2003. године

ПРЕДСЕДНИК КОМОРЕ

Милош Лазовић
Проф. др Милош Лазовић
дипл. грађ. инж.

БРОЈ: 2896/1
ДАНА: 16-12-2019

Знак: ЉДЕ
Веза: Е - 2710

У складу са чланом 37. став 3. Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС“, бр. 72/09, 81/09-исправка, 64/10-УС, 24/11, 121/12, 42/13-УС, 50/13-УС, 98/13-УС, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19 и 37/19-др. закон) и чланом 27. став 2. тачка 1) Правилника о садржини, начину и поступку израде докумената просторног и урбанистичког планирања („Службени гласник РС“, број 32/19)

Одговорни планер на изради **Просторног плана подручја посебне намене Специјалног резервата природе „Пашњаци велике дропље“**, мр Љубица Протић Еремић, дипл.инж.хорт., број лиценце 100 0045 03

ИЗЈАВЉУЈЕ

1) да је **Елаборат за рани јавни увид** урађен у складу са Законом о планирању и изградњи и прописима донетим на основу Закона.

Одговорни планер:
Број лиценце:

мр Љубица Протић Еремић, дипл.инж.хорт.
100 0045 03

Печат:

Потпис: Љ. Протић-Еремић

ИНЖЕЊЕРСКА КОМОРА СРБИЈЕ

ЛИЦЕНЦА

ОДГОВОРНОГ ПЛАНЕРА

На основу Закона о планирању и изградњи и
Статута Инжењерске коморе Србије

УПРАВНИ ОДБОР ИНЖЕЊЕРСКЕ КОМОРЕ СРБИЈЕ
утврђује да је

Лана Л. Исаков

дипломирани инжењер архитектуре

ЛИБ 04583065124

одговорни планер

Број лиценце

100 0272 16

ПРЕДСЕДНИК КОМОРЕ

Проф. др Милосав Дамњановић
дипл. инж. арх.

У Београду,
28. јануара 2016. године

БРОЈ: 2895/1
ДАНА: 16-12-2019

Знак: ЛЛИ
Веза: Е - 2710

У складу са чланом 37. став 3. Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС”, бр. 72/09, 81/09-исправка, 64/10-УС, 24/11, 121/12, 42/13-УС, 50/13-УС, 98/13-УС, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19 и 37/19-др. закон) и чланом 27. став 2. тачка 1) Правилника о садржини, начину и поступку израде докумената просторног и урбанистичког планирања („Службени гласник РС”, број 32/19)

Одговорни планер на изради **Просторног плана подручја посебне намене Специјалног резервата природе „Пашњаци велике дропље”**, Лана Исаков, маст.инж.арх., број лиценце 100 0272 16

ИЗЈАВЉУЈЕ

1) да је **Елаборат за рани јавни увид** урађен у складу са Законом о планирању и изградњи и прописима донетим на основу Закона.

Одговорни планер:
Број лиценце:

Лана Исаков, маст.инж.арх.
100 0272 16

Печат:

Потпис:

Lana Isakov

САДРЖАЈ

А) ТЕКСТУАЛНИ ДЕО

УВОД	1
1. ОПИС ГРАНИЦЕ ПЛАНСКОГ ДОКУМЕНТА	2
2. ИЗВОДИ ИЗ ПЛАНСКИХ ДОКУМЕНАТА ВИШЕГ РЕДА И ПЛАНОВА ОД ЗНАЧАЈА ЗА ИЗРАДУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	3
2.1. ИЗВОДИ ИЗ ПЛАНОВА ВИШЕГ РЕДА	3
2.1.1. Извод из Просторног плана Републике Србије од 2010. до 2020. године („Службени гласник РС”, број 88/11)	3
2.1.2. Извод из Регионалног просторног плана Аутономне Покрајине Војводине („Службени лист АПВ”, број 22/11)	7
2.2. ИЗВОДИ ИЗ ПРОСТОРНИХ ПЛАНОВА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ ОД ЗНАЧАЈА ЗА ИЗРАДУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	12
2.2.1. Извод из Просторног плана подручја посебне намене мултифункционалног еколошког коридора Тисе („Службени лист АПВ”, број 14/15)	12
2.2.2. Извод из Просторног плана подручја посебне намене мреже коридора саобраћајне инфраструктуре на основном правцу државног пута I реда бр. 24 (Суботица-Зрењанин-Ковин) („Службени лист АПВ”, број 19/17)	13
2.3. ПРЕГЛЕД ПЛАНСКЕ ДОКУМЕНТАЦИЈЕ ЛОКАЛНИХ САМОУПРАВА ОД ЗНАЧАЈА ЗА ИЗРАДУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	13
3. ОПИС ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА, НАЧИНА КОРИШЋЕЊА ПРОСТОРА И ОСНОВНА ОГРАНИЧЕЊА	14
3.1. ПОСТОЈЕЋЕ СТАЊЕ	14
3.1.1. Природни услови	14
3.1.2. Природне вредности	16
3.1.2.1. Природна добра	16
3.1.2.2. Природни ресурси	19
3.1.3. Непокретна културна добра	20
3.1.4. Карактер предела	20
3.1.5. Становништво	20
3.1.6. Привреда	21
3.1.7. Инфраструктура	22
3.1.7.1. Саобраћајна инфраструктура	22
3.1.7.2. Водна и комунална инфраструктура	24
3.1.7.3. Електроенергетска инфраструктура	24
3.1.7.4. Термоенергетска инфраструктура	24
3.1.7.5. Електронска комуникациона инфраструктура	24
3.1.8. Стање животне средине	24
3.1.9. Елементарне непогоде и акцидентне ситуације	25
3.2. НАЧИН КОРИШЋЕЊА ПРОСТОРА	26
3.3. ОСНОВНА ОГРАНИЧЕЊА КОРИШЋЕЊА ПРОСТОРА	27
4. ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ ИЗРАДЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	28
5. ПЛАНИРАНА ПРЕТЕЖНА НАМЕНА ПОВРШИНА У ОБУХВАТУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА И ПРЕДЛОГ ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ	30
5.1. ПЛАНИРАНА ПРЕТЕЖНА НАМЕНА ПОВРШИНА У ОБУХВАТУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА СА БИЛАНСОМ ПОВРШИНА	30
5.2. ПРЕДЛОГ ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ	32
6. ОЧЕКИВАНИ ЕФЕКТИ ПЛАНИРАЊА У ПОГЛЕДУ УНАПРЕЂЕЊА НАЧИНА КОРИШЋЕЊА ПРОСТОРА ЗА ПРЕДЛОГ ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ	33

Б) ГРАФИЧКИ ДЕО

Редни број	Назив графичког приказа	Размера
1.	Граница Просторног плана са планираном претежном наменом површина	1:25000

В) ПРИЛОГ

1. Покрајинска скупштинска одлука о изради Просторног плана подручја посебне намене Специјалног резервата природе „Пашњаци велике дропље“
2. Одлука о изради Стратешке процене утицаја Просторног плана подручја посебне намене Специјалног резервата природе „Пашњаци велике дропље“ на животну средину

СПИСАК СЛИКА И ТАБЕЛА У ТЕКСТУ

Слике

- Слика 1. Границе Специјалног резервата природе „Пашњаци велике дропље“ са режимима заштите..... 18
- Слика 2. Процентуални однос површина по просторним целинама у оквиру Специјалног резервата природе „Пашњаци велике дропље“ 18

Табеле

- Табела 1. Број становника и домаћинстава насеља која гравитирају Резервату 21
- Табела 2. Биланс планиране претежне намене површина у оквиру предложеног бухвата Просторног плана..... 32

А) ТЕКСТУАЛНИ ДЕО

УВОД

На основу Покрајинске скупштинске одлуке о изради Просторног плана подручја посебне намене Специјалног резервата природе „Пашњаци велике дропље“ („Службени лист АПВ“, број 40/19), приступило се изради Просторног плана подручја посебне намене Специјалног резервата природе „Пашњаци велике дропље“ (у даљем тексту: Просторни план). Упоредо са израдом Просторног плана, приступа се изради Извештаја о стратешкој процени утицаја Просторног плана на животну средину, на основу Одлуке о изради Стратешке процене утицаја Просторног плана подручја посебне намене Специјалног резервата природе „Пашњаци велике дропље“ на животну средину („Службени лист АПВ“, број 40/19), која чини саставни део Одлуке о изради Просторног плана.

Носилац израде Просторног плана је Покрајински секретаријат за урбанизам и заштиту животне средине, Нови Сад, Булевар Михајла Пупина број 16.

Обрађивач Просторног плана је Јавно предузеће за просторно и урбанистичко планирање и пројектовање „Завод за урбанизам Војводине“ Нови Сад, Железничка број 6/III.

Просторни план подручја посебне намене доноси се за подручја која захтевају посебан режим организације, уређења, коришћења и заштите простора, у складу са чланом 21. Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС“, бр. 72/09, 81/09-исправка, 64/10-УС, 24/11, 121/12, 42/13-УС, 50/13-УС, 98/13-УС, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19 и 37/19-др. закон).

Просторним планом Републике Србије од 2010. до 2020. године („Службени гласник РС“, број 88/10) и Регионалним просторним планом АПВ („Службени лист АПВ“, број 22/11), утврђено је да ће се развој, заштита и уређење заштићених природних добара вршити на основу просторних планова подручја посебне намене, на основу чега су се стекли услови за израду овог Просторног плана.

Подручје обухваћено оквирном границом Просторног плана која је утврђена Одлуком о изради Просторног плана обухвата делове општина Нови Кнежевац, Чока и града Кикинда, односно следеће катастарске општине: Српски Крстур, Нови Кнежевац и Банатско Аранђелово (општина Нови Кнежевац), Врбица, Црна Бара, Јазово и Остојићево (општина Чока), Мокрин и Сајан (град Кикинда).

На основу Закона о планирању и изградњи, у циљу упознавања јавности са општим циљевима и сврхом израде Просторног плана, могућим решењима за развој просторних целина и ефектима планирања, приступило се изради **Материјала за рани јавни увид**.

У складу са добијеним подацима од надлежног Покрајинског завода за заштиту природе, Материјалом за рани јавни увид предложено је смањење обухвата Просторног плана у односу на простор обухваћен оквирном границом Просторног плана која је утврђена Одлуком о изради Просторног плана. Такође, Материјалом за рани јавни увид дат је предлог границе подручја посебне намене. Коначна граница обухвата Просторног плана, као и граница подручја посебне намене, биће дефинисане Нацртом Просторног плана.

Подручје обухваћено границом Просторног плана која је предложена Материјалом за рани јавни увид обухвата делове општина Нови Кнежевац, Чока и града Кикинда, односно делове следећих катастарских општина: Српски Крстур, Нови Кнежевац и Банатско Аранђелово (општина Нови Кнежевац), Врбица, Црна Бара, Јазово и Остојићево (општина Чока), Мокрин и Сајан (град Кикинда).

Стварање просторних услова за усклађено и одрживо коришћење природних добара у оквиру подручја посебне намене ће допринети заштити биодиверзитета, угрожених природних ресурса и очувању предела.

Просторни план представља плански основ за дефинисање активности у области, пре свега, заштите природе, туризма и руралног развоја, а биће створени услови за реализацију националних, регионалних и локалних интереса. За подручје посебне намене дефинишу се правила уређења и грађења у складу са условима заштите природе и условима надлежних органа, посебних организација, имаоца јавних овлашћења и других институција.

Просторно-планска решења су усклађена са прописима, који посредно или непосредно регулишу ову област.

Овај Просторни план се ради у ГИС-у, технологији намењеној управљању просторно оријентисаним подацима, што ће омогућити једноставнију размену просторних података, формирање информационог система планских докумената и стања у простору, као и ефикаснију контролу спровођења Просторног плана.

1. ОПИС ГРАНИЦЕ ПЛАНСКОГ ДОКУМЕНТА

Опис оквирне границе обухвата Просторног плана дефинисане Одлуком о изради Просторног плана

Опис оквирне границе обухвата Просторног плана дефинисан је преломним тачкама оквирне границе Просторног плана. Почетна тачка описа налази се на тремеђи граница катастарских општина Српски Крстур и Ђала у општини Нови Кнежевац и државне границе Републике Србије и Републике Мађарске. Од ове тремеђе граница иде у правцу југоистока пратећи североисточне границе катастарских општина Српски Крстур, Банатско Аранђелово, Врбица и Мокрин до тремеђе граница катастарских општина Мокрин и Кикинда у Кикинда граду и државне границе Републике Србије и Румуније. Након ове тремеђе граница се ломи и иде у правцу југозапада и запада пратећи јужне границе катастарских општина Мокрин, Сајан и Остојићево до тремеђе граница катастарских општина Остојићево, Падеј и Батка. Од ове тремеђе граница се ломи и иде у правцу севера пратећи западне границе катастарских општина Остојићево, Црна Бара, Нови Кнежевац и Српски Крстур до тремеђе граница катастарских општина Српски Крстур и Ђала у општини Нови Кнежевац и државне границе Републике Србије и Републике Мађарске, почетне тачке описа.

Површина подручја унутар оквирне границе обухвата Просторног плана износи 615,21 km².

Оквирном границом обухвата Просторног плана обухваћене су следеће катастарске општине: Српски Крстур, Нови Кнежевац и Банатско Аранђелово (општина Нови Кнежевац), Врбица, Црна Бара, Јазово и Остојићево (општина Чока), Мокрин и Сајан (град Кикинда).

Граница обухвата Просторног плана предложена Материјалом за рани јавни увид

У складу са добијеним подацима од надлежног Покрајинског завода за заштиту природе, Материјалом за рани јавни увид предложено је смањење обухвата Просторног плана у односу на простор обухваћен оквирном границом Просторног плана, која је утврђена Одлуком о изради Просторног плана.

Нацрт Просторног плана радиће се на ажурним катастарским подлогама које ће се прибавити, те ће се и опис границе обухвата Просторног плана утврдити у фази Нацрта Просторног плана.

Површина подручја унутар предложене границе обухвата Просторног плана износи око 202,91 km².

2. ИЗВОДИ ИЗ ПЛАНСКИХ ДОКУМЕНАТА ВИШЕГ РЕДА И ПЛАНОВА ОД ЗНАЧАЈА ЗА ИЗРАДУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

При изради Просторног плана уважене су обавезе, услови и смернице из планова вишег реда:

- Просторног плана Републике Србије од 2010. до 2020. године („Службени гласник РС“, број 88/11) и
- Регионалног просторног плана Аутономне Покрајине Војводине („Службени лист АПВ“, број 22/11).

При изради Просторног плана сагледани су и:

- Просторни план подручја посебне намене мултифункционалног еколошког коридора Тисе („Службени лист АПВ“, број 14/15) и
- Просторни план подручја посебне намене мреже коридора саобраћајне инфраструктуре на основном правцу државног пута I реда бр. 24 (Суботица-Зрењанин-Ковин) („Службени лист АПВ“, број 19/17).

2.1. ИЗВОДИ ИЗ ПЛАНОВА ВИШЕГ РЕДА

2.1.1. Извод из Просторног плана Републике Србије од 2010. до 2020. године („Службени гласник РС“, број 88/11)

Просторним планом Републике Србије од 2010. до 2020. године (у даљем тексту: ППРС) утврђене су дугорочне основе организације, уређења, коришћења и заштите простора Републике Србије у циљу усаглашавања економског и социјалног развоја са природним, еколошким и културним потенцијалима и ограничењима на њеној територији. Утврђено је да ће се развој, заштита и уређење заштићених природних добара вршити на основу просторних планова подручја посебне намене. ППРС утврђени су кључни приоритети, надлежности и циљеви просторног развоја Републике Србије.

Биодиверзитет: Основни циљ и принцип заштите биодиверзитета је одрживо коришћење биолошких ресурса.

Концепција развоја заштите биодиверзитета Републике Србије ће се заснивати на: заштити биодиверзитета кроз систем заштите природе у оквиру заштићених природних добара; заштити великог броја појединачних дивљих биљних и животињских врста и успостављању тзв. „еколошке мреже“.

Природно наслеђе: Основни циљ заштите и одрживог коришћења природног наслеђа је очување и унапређење биолошке разноврсности, вредности геонаслеђа и предела и развој јавних функција заштићених подручја, првенствено у области научноистраживачког и образовног рада, културе, спорта и рекреације; одрживи развој заштићених подручја и остварење добробити локалних заједница кроз планско, контролисано и ограничено коришћење природних ресурса и простора као грађевинске категорије, развој туризма и пољопривреде; повезивање и националног са међународним системом заштите природе.

Концепција заштите, уређења и коришћења природног наслеђа заснива се на повећању укупне површине под заштитом у планском периоду, успостављању националне еколошке мреже и идентификацији подручја за европску еколошку мрежу NATURA 2000, као и изградњи ефикасног система управљања подручјима која су обухваћена наведеним мрежама.

Заштита, уређење и развој предела: Концепт предела као целине у ППРС, постављен је као окосница разраде заштите и уређења предела Србије. Тако су предели на територији Србије, у односу на степен и тип модификације, доминантне процесе који контролишу дати простор и карактер утицаја човека на предео, подељени на природне и културне пределе, а културни на урбане и руралне. Основни циљ заштите, уређења и развоја предела Србије је очување и унапређење карактера предела, као фактора, који утиче на квалитет живота становништва и ствара основе развоја. Основни циљ заштите, уређења и развоја предела су разноврсни, високо квалитетни и адекватно коришћени предели и физички уређена за живот и боравак, пријатна рурална и урбана насеља и градови, развијеног идентитета, заснованог на поштовању и афирмацији природних и културних вредности.

Заштита и одрживо коришћење културног наслеђа: Основни циљ је да се културно наслеђе артикулише као развојни ресурс, заштити, уреди и користи на начин који ће допринети успостављању регионалног и локалног идентитета у складу са европским стандардима заштите.

Туризам: Основни циљ просторног развоја туризма је остваривање концепта одрживог развоја туризма, као и заштита и уређење туристичких простора, уз оптимално задовољавање просторно-еколошких и културних потреба националног и локалног нивоа.

Оперативни циљеви просторног развоја туризма су: комплетирање и заокруживање целогодишње туристичке понуде; резервација, заштита и активирање нових туристичких производа; јачање постојећих туристичких производа; изградња туристичке инфраструктуре и унапређење система туристичке сигнализације, као и информатичка и истраживачка подршка развоју туризма.

Пољопривредно земљиште: Основни циљ заштите пољопривредног земљишта је очување екосистемских, агроеколошких, економских, пејзажних, социокултурних и других важних функција, упоредо с унапређивањем просторно-хетерогених услова за производњу квалитетних пољопривредно-прехрамбених производа.

Шуме и шумско земљиште и ловно газдовање: Основни циљ управљања шумама у шумским подручјима је одрживо (трајно) газдовање шумама, што подразумева управљање и коришћење шума и шумског земљишта на начин и у таквом степену, да се очува биодиверзитет, а продуктивност, обнављање, виталност и потенцијал шума да се доведу на ниво, којим би се задовољиле одговарајуће еколошке, економске и социјалне потребе и данашње и будућих генерација, како на локалном, тако и на националном нивоу, водећи рачуна да се при том не угрозе и оштете неки други екосистеми.

Одрживо *ловно газдовање* подразумева газдовање ресурсима популација дивљачи на начин и у обиму којим се трајно одржава и унапређује виталност популације дивљачи, производна способност станишта и биолошка разноврсност, чиме се постиже испуњавање еколошких, економских и социјалних функција ловства, одржавајући њихов потенцијал ради задовољења потреба и тежњи садашњих и будућих генерација.

Воде и водно земљиште: Основни циљ је интегрално уређење, заштита и коришћење вода на подручју Републике Србије, третираног као јединствени водопривредни простор. Базно полазиште за избор стратешких решења за развој водопривредне инфраструктуре је да мора бити потпуно усклађена са Директивом о водама ЕУ.

Демографија: Основни дугорочни циљ демографског развоја је ублажавање негативних тенденција, које би се остварило кроз пораст нивоа плодности и позитиван миграциони биланс и достизање нивоа простог обнављања становништва (стационарне популације).

Саобраћајна инфраструктура: у овој области, ППРС је утврдио саобраћајне капацитете који се односе и на простор у обухвату Просторног плана.

У оквиру концепта *путног (друског) саобраћаја* планиране су одређене активности на следећим путним правцима:

- државни пут I реда (М-24)¹, Суботица - Е-75 - (неизграђена деоница) - Сента - Чока - Кикинда - Зрењанин - Ковачица - Панчево - Ковин - мост на Дунаву - (Смедерево).

Планска решења обухватају активности на путним правцима и путној инфраструктури регионалног (или више регионалног) значаја и могу представљати приоритетну активност у оквиру тих територијалних целина уз сагласност надлежних републичких институција.

На већ изграђеним деоницама наведених путних праваца биће спроведена рехабилитација и реконструкција, које подразумевају скуп мера (интервенција) у циљу подизања нивоа квалитета саобраћајнице и подизања нивоа саобраћајне услуге, у складу са утврђеним рангом пута.

У оквиру концепта развоја *железничке мреже* Србије на подручју обухвата Просторног плана планира се ревитализација ових пруга у циљу повећања доступности овим просторима и задржавање коридора свих раније укинутих пруга са циљем обнове уз претходно утврђену оправданост.

Концептом *ваздушног саобраћаја* у оквиру гравитационог подручја овог простора егзистираће аеродром у Зрењанину (Ечка), док ће и даље основни капацитет у трансферу путника и CARGO саобраћаја за овај део Војводине бити аеродром „Никола Тесла“ у Београду.

Водопривреда и водопривредна инфраструктура: Предметни простор припада регионалном систему горње Тисе за водоснабдевање. За водоснабдевање овог региона предвиђене су, поред постојећих локалних изворишта и прерађене речне воде Тисе. С обзиром на квалитет вода ове реке, посебна пажња се мора посветити начину пречишћавања ових вода. Овом систему припадају насеља у општинама Суботица, Кањижа, Нови Кнежевац, Сента, Чока, Ада, Кикинда и Нова Црња. Алтернативна решења везана су за довођење вода са веће удаљености. Подразумева се остварење међудржавне сарадње, којом би се квалитет речне воде Тисе поправио или, најмање задржао на садашњем нивоу.

¹ Донета је Уредба о категоризацији државних путева и у складу са текстом је направљена паралела са постојећим ДП: М-24 је ДП I6 реда бр. 11, М-22 (Е-75) је ДП Ia реда бр. 1

Предметни простор припада Банатском регионалном систему коришћења, уређења и заштите речних вода. На простору Баната основну хидролошку мрежу чине контурни водотоци Дунав и Тиса са речним акумулацијама узводно од брана „Ђердап 1“ на Дунаву и „Бечej“ на Тиси, банатски водотоци: Златица, Стари Бегеј, Тамиш, Брзава, Караш и Нера, затим банатски део вишенаменског регионалног хидросистема „ДТД“ и „Надела“, спојни канал између Дунава и Тамиша „Карашац“, систем хидротехничких објеката „Доњи Тамиш“, као и заштитни систем од успора ХЕ „Ђердап 1“, који су сви међусобно воднорезимски усаглашени.

Енергетска инфраструктура: Основни циљ развоја енергетске инфраструктуре је активно учешће Републике Србије у планирању и изградњи стратешке-регионалне и паневропске енергетске инфраструктуре за пренос електричне енергије и транспорт нафте и гаса из нових извора снабдевања, укључујући и ургентну градњу подземног складишта гаса у Републици Србији, све у циљу поузданог и сигурног снабдевања потрошача.

Основни приоритет развоја енергетике је технолошка модернизација свих енергетских објеката, инфраструктурних система и извора, у свим секторима (нафте, гаса, сектор електроенергетике са преносним системом и дистрибутивним системом). Развој дистрибутивне мреже одвијаће се у складу са стратегијом развоја енергетике и програмима развоја надлежних предузећа.

У наредном планском периоду потребно је стимулисати развој и коришћење обновљивих извора енергије (ОИЕ), чиме ће се знатно утицати на побољшање животног стандарда и заштиту и очување природне и животне средине.

Електроенергетска инфраструктура: Општи циљ развоја електроенергетске инфраструктуре је њихова синхронизација са свим активностима на овом подручју и обезбеђење најповољнијих услова за заштиту животне средине и очување природних вредности.

Минералне сировине: Основни циљ је строго контролисано, планско, одрживо и економично коришћење минералних сировина и подземних вода, уз адекватне мере заштите, како би се постигла конкурентност на домаћем и светском тржишту.

Будући развој сектора минералних сировина (обухватајући и коришћење подземних вода), подразумева:

- интензивирање и финализовање основних геолошких и хидрогеолошких истраживања;
- при отварању и раду рударских објеката стриктно поштовање и примењивање еколошких услова и стандарда и најбољих доступних техника заштите животне средине, укључујући и потпуну рекултивацију терена по завршетку рударских радова.

Коришћење обновљивих извора енергије (ОИЕ): Основни циљ је повећање коришћења ОИЕ, уз смањење негативних утицаја на животну средину, што је у економском интересу Републике Србије.

Енергетска ефикасност у зградарству, индустрији, саобраћају и комуналним услугама: Основни циљ је повећање енергетске ефикасности у секторима зградарства, индустрије, саобраћаја и комуналних услуга, што је и у економском интересу Републике Србије, од значаја за заштиту животне средине у контексту одрживог коришћења и очувања природних ресурса.

Електронска комуникациона инфраструктура: Развој електронских комуникација подразумева увођење најсавременијих технологија у области електронских комуникација, модернизацију постојеће инфраструктуре и објеката, изградњу сигурне широкопојасне мреже на свим нивоима.

Заштита животне средине и одрживи развој: Концепција заштите и унапређења животне средине заснива се на:

- очувању природних вредности, што подразумева квалитетну животну средину (чист ваздух, квалитетна вода за пиће, очувано пољопривредно земљиште, постојаност екосистема и биодиверзитета);
- заштити природних вредности и непокретних културних добара кроз делотворно управљање заштићеним подручјима;
- планирању на основама одрживог развоја односно рационалног коришћења природних ресурса - земљишта, воде, сировина и других природних ресурса, уважавајући „еколошки“ капацитет простора, уз повећано коришћење обновљивих извора енергије;
- процени утицаја планова, програма, објеката и активности на животну средину, као основе за планирање мера заштите;
- интегрисању заштите животне средине у секторе планирања, пројектовања и изградње, кроз инструменте процене утицаја (СПУ за планове и програме, ПУ за пројекте).

Према просторној диференцијацији животне средине у ППРС, дефинисаној на основу стања и мера заштите животне средине, које је потребно предузимати у односу на категорију, заштићено подручје обухваћено Просторним планом припада подручју веома квалитетне животне средине.

Природне непогоде и технолошки удеси: Концепција заштите од природних непогода и технолошких удеса - савремени концепт заштите и управљања полази од чињенице да је на свим нивоима и у свим фазама планирања потребно дефинисати прихватљив ниво ризика од природних непогода и технолошких удеса, па затим системом превентивних, организационих и других мера и инструмената интервенисати у циљу спречавања њиховог настанка, односно смањивања последица непогода на прихватљив ниво. Да би се могла извршити правилна процена степена повредивости простора, односно ограничења за његово коришћење, потребно је приступити изради катастра угрожености простора од природних непогода у функцији просторног планирања.

Одбрана земље: Основни циљ усаглашавања просторног развоја са потребама одбране земље је стварање просторних услова који ће у потпуности одговарати потребама савременог система одбране, ради сигурног функционисања у условима угрожавања безбедности, обезбеђење просторних услова за несметано функционисање војних комплекса и објеката од посебног значаја за одбрану земље, смањење негативних утицаја војних комплекса на животну средину и подручја посебне намене и стварање услова за цивилну заштиту становништва, материјалних и природних ресурса у случају природних непогода и техничко-технолошких удеса.

2.1.2. Извод из Регионалног просторног плана Аутономне Покрајине Војводине („Службени лист АПВ“, број 22/11)

Оквир просторног развоја АП Војводине до 2020. године утврђен је Регионалним просторним планом АП Војводине (у даљем тексту: РПП АПВ). На основу РПП АПВ, просторни планови подручја посебне намене ће се радити за просторне целине, чију посебност одређује једна или више опредељујућих намена, активности или функција у простору које су од републичког, односно покрајинског интереса (подручја заштићених природних добара и др.).

За потребе израде овог Просторног плана, посебно се издвајају следеће одредбе:

Заштита природних добара и биодиверзитета: Основна концепција заштите природних добара и биодиверзитета заснива се на повећању укупне површине под заштитом, њиховом сагледавању у оквиру еколошке мреже Републике Србије, односно еколошке мреже на територији АП Војводине, идентификацији подручја за европску еколошку мрежу NATURA 2000 и изградњи ефикасног система управљања подручјима која су обухваћена наведеним мрежама.

РПП АПВ дефинисани су оперативни циљеви заштите и унапређења природних добара и биодиверзитета:

- „благовремено спречавање активности и делатности које могу проузроковати негативне последице у природи;
- обнова нарушених делова природе;
- спровођење мера (конзервације, санације-ревитализације и рекултивације, и др.) и режима заштите и мониторинга стања заштићених подручја, уз стално праћење стања и промена у природи;
- смањивање губитка и притисака на биодиверзитет“.

Еколошку мрежу на простору обухвата Просторног плана представљају еколошки значајно подручје Специјални резерват природе „Пашњаци велике дропље“, станишта заштићених и строго заштићених врста од националног значаја и еколошки коридори.

Специјални резерват природе „Пашњаци велике дропље“ је стекао међународни статус, односно представља подручје националне Емералд мреже, међународно значајно подручје за птице (IBA) и међународно значајно биљно подручје (IPA).

Заштита, уређење и развој предела: Основни циљ заштите, уређења и развоја предела је очување изворних одлика, идентитета и диверзитета предела, уз афирмацију природних и културних вредности. У циљу обезбеђења специфичног карактера предела, којим се чува предеони диверзитет, идентитет и повезаност, простор АП Војводине се диференцира у односу на степен модификације природног предела на природне и културне пределе, где се у оквиру културних разликују рурални и урбани пределе, одређени карактером и интензитетом промена, коришћењем и насељавањем простора. У оквиру војвођанско-панонско-подунавског макрорегиона издвајају се предеоне целине различитог карактера, заснованог на природним и културним особеностима, као и друштвено-економским променама којима су кроз време били изложени. Оне изражавају предеону разноврсност територије АП Војводине и доприносе успостављању регионалног и локалног идентитета.

Предеоне карактеристике и препознатљивост АП Војводине видно наглашавају лесни одсеци и терасе, простране пешчаре, меандрирајући токови великих панонских река као што су Дунав, Тиса, Сава, Тамиш и Бегеј, као и низ мањих водотока значајних за бројне природне и привредне функције. Од посебног значаја су ритови, који подлежу заштити, углавном као делови специјалних резервата природе или паркови природе. Шумске оазе аутохтоних шума у њиховом окружењу су од посебног еколошког значаја.

Заштита, уређење и унапређење културних добара: Основни циљ је заштита, уређење и коришћење културних добара као развојног ресурса ради истицања регионалног, субрегионалног и локалног идентитета.

Заштита, уређење и унапређење културних добара мора се посматрати у оквиру развоја целокупне области културног наслеђа, која представља развојни ресурс, који је потребно заштитити, уредити и користити на начин који ће допринети успостављању регионалног и локалног идентитета, у складу са европским стандардима заштите.

Туризам: Основни циљ је одрживи развој туризма уз сарадњу приватног, јавног и невладиног сектора, јачање прекограничне сарадње, увођење стандарда и успостављање конкурентне туристичке привреде АП Војводине.

У односу на издвојене туристичке дестинације на простору АП Војводине, подручје обухваћено Просторним планом припада туристичкој дестинацији Суботица - Горња Тиса. Кључни туристички производи са одређеним облицима туризма су: екотуризам (посматрање птица, едукативни и научноистраживачки туризам), манифестациони и ловни туризам.

Шуме и шумско земљиште и ловно газдовање: Основни циљ развоја шумарства и ловства је одрживи развој шума и ловног газдовања и повећање површина под шумама. Просторни развој шумарства подразумева континуирано газдовање шумом кроз одржавање производних потенцијала шумског земљишта, као једног од најважнијих производних фактора.

Развој ловства се обезбеђује кроз одрживо газдовање популацијама дивљачи и њихових станишта на начин и у обиму којим се трајно одржава и унапређује виталност популација дивљачи, производна способност станишта и биолошка разноврсност, чиме се постиже испуњавање економских, еколошких и социјалних функција ловства.

Пољопривредно земљиште: Основни циљ је одрживо коришћење и очување пољопривредног земљишта заштитом његових економских, агроеколошких, екосистемских, пејзажних, социокултурних и других функција и усклађивање са унапређењем услова за производњу квалитетних пољопривредних производа у потребном обиму.

Заштита и коришћење пољопривредног земљишта на подручју АП Војводине заснива се на концепту одрживог пољопривредног и руралног развоја. Захваљујући својим особинама и комплексним функцијама, земљиште представља есенцијални природни ресурс, а његово одрживо коришћење и заштита један је од кључних елемената остваривања одрживог развоја. Са становишта одрживости, приоритет има успостављање ефикасних механизма заштите плодних ораничних земљишта од преузимања у непољопривредне сврхе.

Демографија: Основни циљ демографског развоја АП Војводине је стационарно становништво, тј. становништво у коме ће следеће генерације бити исте величине као и постојеће, уз прилагођавање очекиваним демографским променама.

Саобраћајна инфраструктура:

Саобраћајну мрежу државних путева на предметном подручју потребно је третирати као јединствен систем, у којој приоритет на државним путевима има транзит (измештање транзитног саобраћаја из насељених места).

У складу с тим предвиђене су активности на:

- државном путу I реда: Ђала (веза са Румунијом) - Чока (P-112) - Кикинда - Зрењанин - Панчево - Ковин (M-24), (Банатска магистрала).

Предвиђене су активности на изградњи-реконструкцији појединих делова постојеће путне мреже, као и активности на планираним путним правцима регионалног значаја: обилазнице око Новог Кнежевца и Мокрина, Нови Кнежевац – Црна Бара.

Активности на одређеном путном правцу, подразумевају скуп различитих планских и пројектних решења и извођења грађевинских радова на рехабилитацији и реконструкцији, доградњи и изградњи, на појединим деоницама утврђеног путног правца (или на целокупној дужини).

У оквиру концепта развоја *железничке мреже* Србије на подручју обухвата Просторног плана егзистираће железничке пруге:

- локалне пруге на правцу Кикинда – Банатско Аранђелово – граница Румуније – (прекатегоризација локалне у регионалну на деоници од Банатског Аранђелова до границе са Румунијом).

Планира се ревитализација пруге у циљу повећања доступности овим просторима и задржавање коридора свих раније укинутих пруга са циљем обнове уз претходно утврђену оправданост.

За развој немоторног - бициклическог саобраћаја посебно су погодна подручја у заштићеним природним целинама као што су специјални резервати природе.

Водни ресурси: Основни циљ је одрживо коришћење вода уз адекватне мере заштите. Оперативни циљеви су успостављање интегралног и интерсекторског планирања коришћења и заштите водних ресурса на целој територији АП Војводине, рационално коришћење водних ресурса и обједињавање корисника у регионалне водопривредне системе, искоришћење енергетског потенцијала река и изграђених хидросистема, успостављање економске цене воде, смањење и контрола тачкастих и дифузних извора загађења, рецикулација коришћених вода, унапређење система заштите од спољних вода (поплава).

Концепција снабдевања насеља водом заснована је на развоју регионалних система, као најповољнијих са аспекта експлоатационих трошкова и аспекта обезбеђења сигурне и квалитетне дистрибуције. Основу развоја будућих регионалних система за снабдевање водом чине заштићена изворишта подземних и површинских вода. Принцип је да се до рационалних и еколошки прихватљивих граница искористе локална изворишта подземних и површинских вода, а да се тек након тога регионалним системима допрема само недостајућа вода.

У домену **водопривреде** оперативни циљеви су: усаглашавање и хармонизација законских и институционалних основа у свим областима са захтевима директива ЕУ о водама, спровођење мера контроле емисије из расутих и других извора загађења са циљем побољшања квалитета воде у водотоцима, ревитализација и реконструкција система за одвођење унутрашњих атмосферских вода са пољопривредних и других површина, изградња и ревитализација регионалних система (Бачка, Банат и Срем) за обезбеђење воде за наводњавање, технолошке потребе индустрије и друге садржаје, доградња, реконструкција и ревитализација ХС ДТД, изградња, реконструкција и санација објеката за одбрану од спољних вода и одбрана од поплава.

Енергетска инфраструктура: Развој енергетике подразумева ревитализацију, реконструкцију и модернизацију постојећих енергетских објеката у циљу сигурности, поузданости, смањења губитака и негативних утицаја на животну средину, повећање удела коришћења расположивих потенцијала, рационализацију коришћења енергије и енергената на свим нивоима.

Минералне сировине: Коришћење геолошких ресурса АП Војводине мора да полази од економски расположивих сировина, чија се експлоатација и прерада заснива на принципима одрживог развоја, који истовремено обезбеђују оптимално управљање еколошким конфликтима, који су значајно присутни у АП Војводини, а нарочито у подручју заштићених природних добара. Ограниченост и необновљивост расположивих геолошких ресурса условљавају да се планска решења заснивају на принципу одрживости.

Обновљиви извори енергије: Потенцијална енергија добијена из биомасе је најзначајнији енергетски потенцијал обновљивих извора на простору АП Војводине, с обзиром на заступљеност пољопривредног и шумског подручја, односно заступљеност ресурса остатака ратарске и шумске производње, а такође и коришћење соларне и енергије ветра.

Енергетска ефикасност: Повећање енергетске ефикасности потребно је разматрати као велики потенцијални извор енергије. Изградњом нових, енергетски ефикасних објеката и адаптацијом постојећих објеката у енергетски ефикасне, знатно ће се смањити трошкови коришћења енергије ових корисника, али и укупна енергетска зависност овог простора.

Електронска комуникациона инфраструктура: У циљу достизања једног од главног покретача нове економије, која се карактерише фузијом ICT (информационо-комуникационих технологија) и њихових примена, електронске комуникације се морају развијати као савремени систем, што подразумева увођење најсавременијих технологија у области електронских комуникација.

Заштита животне средине и одрживи развој: Према РПП АПВ, основни циљ у области заштите животне средине је снажна афирмација концепта заштите и унапређења животне средине као основе уравнотеженог развоја, коришћења и уређења АП Војводине.

У контексту заштите и унапређења животне средине неопходно је зауставити даљу деградацију и вршити превенцију, санацију и ревитализацију угрожених подручја, поштовањем следећих принципа: одрживо коришћење природних ресурса и очување и унапређење еколошки осетљивих природних вредности, смањење нивоа загађења животне средине, санација најугроженијих подручја, успостављање локалних регистара извора загађивања животне средине, као дела националног регистра, са системом контроле и континуираним праћењем параметара који карактеришу квалитет животне средине. Такође, неопходно је предвидети заштиту, обнову и санацију заштићених природних подручја, уз очување еколошке равнотеже.

Мере и активности у делу заштите животне средине, дефинисане РПП АПВ, спроводе се према просторној диференцијацији животне средине, према којој предметно заштићено подручје спада у подручја веома квалитетне животне средине.

У области управљања отпадом дефинисана је неопходност удруживања општина у складу са одредбама Стратегије управљања отпадом и ППРС, ради заједничког управљања отпадом, чиме ће се успоставити систем регионалних центара за управљање отпадом.

При изради планске и урбанистичке документације, као регулаторни инструмент заштите животне средине кључну улогу има стратешка процена утицаја планова и програма на животну средину и процена утицаја конкретних пројеката тј. објеката на животну средину.

Заштита од елементарних непогода и техничко-технолошких удеса: Основни циљ у области заштите од елементарних непогода и техничко-технолошких удеса је минимизација ризика по људско здравље и животе, као и очување природних и створених вредности.

На утврђивање концепције просторног развоја утичу постојеће делатности са присутним факторима ризика, угроженост простора природним непогодама и функционална намена простора. Планирање намене и садржаја простора и имплементација мера превенције има за циљ спречавање или смањивање вероватноће настанка удеса и могућих последица, а организују се и спроводе на основу процене ризика и последица од удеса.

Одбрана земље: Основу планирања и уређења простора за потребе одбране земље чини укупна постојећа инфраструктура, оптимално прилагођена за извршавање додељених мисија и задатака Војске и других снага одбране. У зависности од процене степена угрожености, планирање и уређење простора за потребе одбране, подразумева предузимање одговарајућих просторних и урбанистичких мера у поступцима планирања, уређења и изградње, на усаглашавању просторног развоја у циљу обезбеђења услова за потребе деловања и извршење одбране.

2.2. ИЗВОДИ ИЗ ПРОСТОРНИХ ПЛАНОВА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ ОД ЗНАЧАЈА ЗА ИЗРАДУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Просторни планови подручја посебне намене од значаја за израду Просторног плана су:

- Просторни план подручја посебне намене мултифункционалног еколошког коридора Тисе („Службени лист АПВ“, број 14/15) и
- Просторни план подручја посебне намене мреже коридора саобраћајне инфраструктуре на основном правцу државног пута I реда бр. 24 (Суботица-Зрењанин-Ковин) („Службени лист АПВ“, број 19/17).

2.2.1. Извод из Просторног плана подручја посебне намене мултифункционалног еколошког коридора Тисе („Службени лист АПВ“, број 14/15)

Еколошки коридор Тисе представља коридор од међународног значаја и чине га река Тиса са обалским појасом, заштићена подручја ПП „Камараш“, ПП „Стара Тиса код Бисерног острва“, као и подручја предвиђена/резервисана за заштиту: Горња Тиса и Доња Тиса².

Према Просторном плану подручја посебне намене мултифункционалног еколошког коридора Тисе (у даљем тексту ППППН), еколошки коридор Тисе поред водног тела, обухвата и катастарске парцеле небрањеног дела плавног подручја и одбрамбених насипа. Еколошки коридор већим делом се налази на простору водног земљишта³. На одређеним локацијама еколошки коридор Тисе обухвата и делове брањеног дела плавног подручја која су значајна за функционисање коридора, као што су ливаде, трстици и сл., који не припадају водном земљишту (ове просторне целине су такође дефинисане катастарским парцелама).

Одрживи развој мултифункционалног еколошког коридора Тисе захтева усклађеност планираних активности са потребама очувања природе и квалитета животне средине.

У оквиру целине еколошког коридора са заштитним зонама дефинишу се следеће подцелине:

- Еколошки коридор Тисе и
- Заштитне зоне еколошког коридора до 50 m, од 50-200 m и од 200-500 m.

Проценом стања, просторне и функционалне повезаности, као и степена угрожености утврђених, издвојених и потенцијалних елемената еколошке мреже на предметном простору, овим ППППН се дају услови, мере и правила којима ће се остварити одређени ниво заштите на пољопривредном, шумском, водном и грађевинском земљишту.

Спровођење ППППН односи се на површине под режимом посебне намене, а реализује се кроз:

- директну примену ППППН у еколошком коридору;
- израду урбанистичке документације у еколошком коридору;
- примену мера заштите у заштитној зони еколошког коридора.

Смернице за спровођење дате су детаљније за:

- грађевинско земљиште у еколошком коридору и
- грађевинско земљиште у заштитној зони еколошког коридора.

² У складу са Уредбом о еколошкој мрежи („Службени гласник РС“, број 102/10)

³ Чл. 8 и 9 Закона о водама („Службени гласник РС“, бр. 30/10, 93/12, 101/16 и 95/18) који одређује појам „приобалног земљишта“

За грађевинско земљиште у заштитној зони еколошког коридора Тисе, примењиваће се мере и услови из овог ППППН.

Услови за изградњу нових и реконструкцију постојећих објеката и инфраструктуре у делу заштитне зоне се издају у складу са:

- важећим планским документом, уз примену мера заштите из овог ППППН, или
- новим планским документом, урађеним у складу са смерницама из овог ППППН.

У случају кад се еколошки коридор Тисе и његова заштитна зона преклапају са посебном наменом другог просторног плана чија је посебна намене заштита природе, важиће правила и мере заштите који се односе на подручје са већим степеном заштите. У случају кад се еколошки коридор Тисе и његова заштитна зона преклапају са посебном наменом другог просторног плана чија посебна намене није заштита природе, већ развој инфраструктурних система, важиће правила и мере заштите који се односе на предметну посебну намену. У циљу заштите еколошког коридора, у плановима чија је израда у току, морају се уважити мере заштите еколошког коридора дефинисане овим ППППН.

У КО Нови Кнежевац Просторни план се преклапа у делу са заштитном зоном еколошког коридора Тисе од 200-500 m, дефинисаном Просторним планом подручја посебне намене мултифункционалног еколошког коридора Тисе.

2.2.2. Извод из Просторног плана подручја посебне намене мреже коридора саобраћајне инфраструктуре на основном правцу државног пута I реда бр. 24 (Суботица-Зрењанин-Ковин) („Службени лист АПВ“, број 19/17)

Предложени обухват Просторног плана се преклапа у делу са Просторним планом подручја посебне намене мреже коридора саобраћајне инфраструктуре на основном правцу државног пута I реда бр. 24 (Суботица - Зрењанин - Ковин) на територији локалне самоуправе - општине Нови Кнежевац (КО Српски Крстур и КО Нови Кнежевац).

Основна планска решења Просторног плана подручја посебне намене мреже коридора саобраћајне инфраструктуре на основном правцу државног пута I реда бр. 24 (Суботица - Зрењанин - Ковин), као и правила уређења и грађења из тог Плана примењиваће се у делу у ком се преклапа са овим Просторним планом.

2.3. ПРЕГЛЕД ПЛАНСКЕ ДОКУМЕНТАЦИЈЕ ЛОКАЛНИХ САМОУПРАВА ОД ЗНАЧАЈА ЗА ИЗРАДУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Подручје обухваћено предложеном границом Просторног плана обухвата део територије града Кикинде и делове територија општина Нови Кнежевац и Чока, за које су донети следећи просторни планови који су коришћени за израду Просторног плана:

- Просторни план општине Кикинда („Службени лист општине Кикинда“, бр. 12/13 и 16/13);
- Просторни план општине Нови Кнежевац („Службени лист општине Нови Кнежевац“, број 23/15) и
- Просторни план општине Чока („Службени лист општине Чока“, број 11/13).

3. ОПИС ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА, НАЧИНА КОРИШЋЕЊА ПРОСТОРА И ОСНОВНА ОГРАНИЧЕЊА

Анализом постојећег стања природних и створених вредности у оквиру предложене границе обухвата Просторног плана сагледан је детаљно посматрани простор и идентификовани су утицаји на заштићено подручје, чија је заштита, унапређење и коришћење предмет израде овог Просторног плана.

3.1. ПОСТОЈЕЋЕ СТАЊЕ

Специјални резерват природе „Пашњаци велике дропље“ (у даљем тексту: Резерват) налази се у северном Банату и састоји се од три међусобно раздвојене целине: „Јарош“, „Кочоват“ и „Сигет“. Подручје пашњака „Јарош“ заузима највеће површине и простира се јужно од реке Златице, на територији општине Чока и града Кикинде. „Кочоват“ се налази уз границу са Републиком Румунијом, на простору града Кикинде и општине Нови Кнежевац, док се „Сигет“ налази на крајњем северу Баната, у близини границе са Републиком Мађарском, на територији општине Нови Кнежевац.

3.1.1. Природни услови

Геолошке и геоморфолошке карактеристике

У морфолошком погледу, северни Банат представља низију са апсолутним висинама које се крећу од 76 m до 85 m. Низија је нагнута према кориту реке Тисе и у оквиру ње се издвајају две морфолошке целине: алувијална раван и лесна тераса.

Највећу алувијалну раван има река Тиса, док су њене притоке Мориш и Златица формирале мање алувијалне равни. Посебно је значајна алувијална раван реке Златице, јер се на њој простира данашње заштићено природно добро "Пашњаци велике дропље". Ова раван је разуђена и широка, а од морфолошких облика има меандре, мртваје, обалске гредице и обалске брежуљке. Са геолошког аспекта, алувијална раван је састављена од флувијалних пескова и муљевите глине.

Лесна тераса је састављена од сувоземног преталоженог барског материјала, док у мањем делу у складовима има једноставног материјала лесноликог порекла жуте боје. Поменути материјал са глином даје посебну особину површинском рељефу јер се на тим површинама образују баре и мочваре.

Хидрографске и хидролошке карактеристике

Основне хидролошке карактеристике северног Баната, као и подручја Резервата, условљава река Тиса. Тиса је, као и њене притоке у северном Банату, по постанку млада река. Постала је почетком дилувијума када је због великих спуштања у области Егејског мора Панонско језеро нагло отекло. У току даљих геолошких периода долази до спуштања земљишта - сентешка депресија. Спуштање земљишта је од изузетног значаја за ток и формирање долина левих притока реке Тисе у северном Банату.

На подручју северног Баната у реку Тису уливале су се три притоке: Мориш, Златица и Галацка. У реку Тису код Сегедина улива се Мориш. Ушће реке Златице у реку Тису је јужно од Падеја, а Галацка се уливала у Тису између Падеја и Новог Бечеја. Сматра се да су корита Галацке и Златице пређашња корита Мориша, који је некада текао јужније. Померање Мориша на север током геолошких периода окончало се пре вирма.

Протичући кроз равницу, Тиса има веома мали пад. Као последица тако малог пада река Тиса је кривудала, засипала своје корито и мењала ток, при чему је обилно плавила околну земљиште при високим водама. Неповољни услови за пловидбу и штете које је

наносила река Тиса поплавама, условили су потребу хидромелиорационих радова који су започети у другој половини XIX века, а трају и до данашњег дана. Радови започети на и уз реку Тису постепено су се преносили на залеђе, посебно изградњом система ДТД. На делу Резервата око Банатског Аранђелова, Тиса је лесну терасу еродирала и формирала своју алувијалну раван. Некада се простор западно од насеља плавио преко Широке баре тиском водом. Изградњом насипа на Тиси и копањем каналске мреже (Новокнежевачког канала) јужно од Резервата, утицај површинских вода на опште стање овога локалитета знатно је умањен.

Резерват се простире јужно од реке Златице. Златица је некада била једна од значајних притока у сливу реке Тисе. О њеној величини и току у даљој прошлости говоре застарели токови и мртваје. Њена пространа алувијална раван, затим бројни пресечени и напуштени меандри сведоче да је Златица раније дивље отицала. Касније је Златица регулисана, тако да данас представља уску каналсану речицу, али још увек на појединим деловима меандрира. Преко кикиндског канала повезана је са главним каналом хидросистема ДТД. Режим Златице у великој мери зависи од режима Тисе. При ниском водостају у Тиси, вода из Златице гравитационо отиче, и на тај начин се одводњава око 50.000 ha у подручју. Међутим, при високим водостајима Тисе дешава се да ниво воде у њеном кориту достигне висину нивоа у Златици и у случајевима када је ниво у Тиси и даље растао, долазило је до изливања Златице у њену алувијалну раван. Да би се то спречило, изведена је устава на граници између Србије и Румуније која се затвара када се ниво издигне до коте 77,60 mАНВ. Проблем одвођења Златице решен је повезивањем са кикиндским каналом. Дужина тока кроз нашу земљу износи 30 километара. Велики водостај на Златици некада се јављао између 10. марта и 10. априла. Тада је Златица предавала Тиси просечно 30 кубних метара воде у секунди, да би појединих година количина воде била и удвостручена. Преко лета Златица је повремено пресушивала.

Хидрографски режим на Златици данас није природан. Златица је у Румунији спојена каналом са реком Мориш. При високом водостају, вода се из Мориша упушта у Златицу. Данас је Златица део система ДТД и водни режим зависи, пре свега, од водног режима у целом систему.

Највећа притока реке Златице некада је била Ђукошинска речица. Ђукошинска речица извире у Румунији, протиче кроз Мокрин, а улива се у Кикиндски канал у систем ДТД. Ова каналисана речица је данас током већег дела године сува. Ђукошина речица тече у правцу Мокрина, а затим иде у правцу Иђоша. Корито је пресечено Кикиндским каналом, а ушће се налази на Златичином сектору Кикиндског канала. Кикиндски и Ђукошински канал сабирају воду са јужних делова Резервата. Ова каналисана речица је данас током већег дела године сува.

Галадска је целом својом дужином каналисана и представља, у већем свом делу, ток без већег значаја сем дела корита којим је трасиран Кикиндски канал. Каналисани ток тече кроз неколико бара, и даље кроз Кикинду Галадска тече подземним цевоводом, а након тога уређеним коритом, у дужини од неколико километара обложеним бетонским плочама. Око 8 km југозападно од Кикинде улива се у Кикиндски канал Галадска има мелиоративну функцију и то углавном дренажну. Највећа количина воде, до 16 m³ каналисано корито Галадске пропушта у првој половини априла, док најмање воде, око 0,2 m³/s ток има у јесењем периоду.

Изградњом Кикиндског канала, као и регулацијом Златице и Ђукошинске речице, окончани су основни радови на систему ДТД.

При новим хидромелиорационим захватима неопходно би било проучити утицај истих на хидролошке прилике подручја, респектујући вишегодишњи сушни период, као и све већу потребу за водом.

Каналска мрежа

На простору Резервата и у окружењу налазе се прокопани канали који су изменили природни режим вода. Кроз јужни део Јароша простире се канал ширине око три метра. Јужно од Јароша, ван граница Резервата, протиче Кикиндски канал. Природни режим плављења Златице измењен је изградњом насипа. Неколицина мањих канала одводи воду са Сигета у Велики канал који протиче југозападно. Мањих канала има и на североисточном делу. Кочоват је са свих странама оивичен мањим каналима.

Поменути водoprивредни објекти изменили су природан режим подземних и површинских вода на овом подручју, а самим тим и услове станишта живог света који овде обитава. Свака даља изградња насипа и прокопавање канала може додатно нарушити основне природне вредности простора.

Климатске карактеристике

За приказ климатских карактеристика Резервата коришћени су подаци најближе метеоролошке станице у Кикинди (81 m n.v.), за период 1981-2010. године. Посматрано подручје, као и већи део Војводине, има степско-континенталну климу.

Најтоплији месец је јули са средњом месечном температуром (22,3°C), а најхладнији јануар (-0,2°C). Средња годишња температура износи 11,3°C. Средња годишња вредност влажности ваздуха за посматрани период износи 73%. Североисточни део АП Војводине прима мало падавина, али је повољна околност та што су добро распоређене по годишњим добима, те вегетациони период има довољно падавина. Годишњи просек падавина износи 556,3 mm. Месец јун има највећи средњи месечни просек који износи 75,5 mm., док је просечно најмање било падавина у фебруару - 26,8 mm. Појава града се не јавља често, док је 35 дана са снежним покривачем. Доминантан ветар на овом подручју је југоисточни ветар тј. кошава са годишњим просеком честина 102‰, средње брзине 3,6 m/s.

Климатске карактеристике на подручју Резервата условљавају специфичне биљне заједнице и имају значајну улогу у животу и опстанку велике дропље.

Педолошке карактеристике

Резерват заузима централно подручје у простору између реке Златице, Кикиндског канала, као и путева Црна Бара-Мокрин и Мокрин-Иђош.

На овим просторима доминира ритска смоница заслањења и алкализвана, по којој је мозаично распоређен солоњец местимично солончакасти. У окружењу Резервата простире се чернозем карбонатни и ливадска црница.

Сеизмолошке карактеристике

Према карти сеизмичког хазарда за повратни период од 475 година, подручје обухваћено Просторним планом се налази у зони са могућим интензитетом потреса од VII, VII-VIII и VIII степени сеизмичког интензитета према Европској макросеизмичкој скали (ЕМС-98).

3.1.2. Природне вредности

3.1.2.1. Природна добра

Резерват је проглашен заштићеним подручјем од изузетног значаја, односно I категорије (Уредба о проглашењу Специјалног резервата природе „Пашњаци велике дропље“ („Службени гласник РС“, број 86/2018) да би се очувао јединствени исконски мозаик степских, слатинских и мочварних станишта и једина преостала популација велике дропље (*Otis tarda*) у Републици Србији, на југоисточном рубу њеног

средњеевропског ареала. Велика дропља се налази на Светској Црвеној Листи (IUCN: Red List) угрожених врста и представља Строго заштићену врсту у Србији. Њено станиште представља очувани типични панонски предео, са особеним биљним заједницама и флором и фауном чији су бројни представници строго заштићене врсте и врсте од значаја за заштиту по међународним критеријумима.

Према класификацији Светске уније за заштиту природе (IUCN) заштићено добро припада IUCN Category IV, односно представља подручје управљања стаништима и врстама (Habitat and species management area).

Резерват је уписан у регистар међународно значајних станишта птица (Important Bird Area, IBA - RS011), на површини од 20.522 ha.

Резерват, заједно са још неким подручјима именованим као „Северни Банат“, предложени су за Ботанички значајна подручја Србије („IPA in Serbia“) (in Стевановић, В., координатор, 2005/2006).

На подручју Резервата идентификовано је преко 20 различитих фрагилних типова биљних заједница, представници ретке и угрожене флоре (*Trinia ramosissima* – бедринац, *Silene viscosa* – лепљиви пуцавац, *Beckmannia eruciformis* – проха, *Peucedanum officinale* – девесиље, *Plantago schwazenbergiana* – шварценбергова боквица, *Centaurea sadleriana* – садлеров различак и *Scilla autumnalis* – позни зумбул) и фауне (*Ophiogomphus cecilia* – вилин коњиц, *Pelobates fuscus* – жаба чешњарка, *Burchinus oedicnemus* – ћурликовац, *Asio flammeus* – ритска сова и *Spermophilus citellus* – текуница) и 135 врста птица који у међуспрези представљају услов за опстанак велике дропље, једне од најугроженијих птица света.

Резерват се налази у северном Банату, на територији града Кикинде и општина Чока и Нови Кнежевац и састоји се од три међусобно раздвојене целине: „Јарош“, „Кочоват“ и „Сигет“.

Подручје „Јароша“ се налази јужно од реке Златице, на територијама општине Чока (КО Јазово и КО Остојићево) и града Кикинде (КО Мокрин и КО Сајан). Окружено је насељима Мокрин, Сајан, Јазово, Остојићево, Банатски Моноштор и Црна Бара. До овог локалитета воде летњи путеви из околних насеља. Најближи приступ је тзв. „Нафташки пут“, који води од регионалне саобраћајнице Мокрин – Црна бара.

„Кочоват“ се налази уз границу са Републиком Румунијом, на простору града Кикинде (КО Врбица) и општине Нови Кнежевац (КО Банатско Аранђелово). До овог локалитета воде тешко проходни летњи путеви из села која га окружују, Банатског Аранђелова и Врбице.

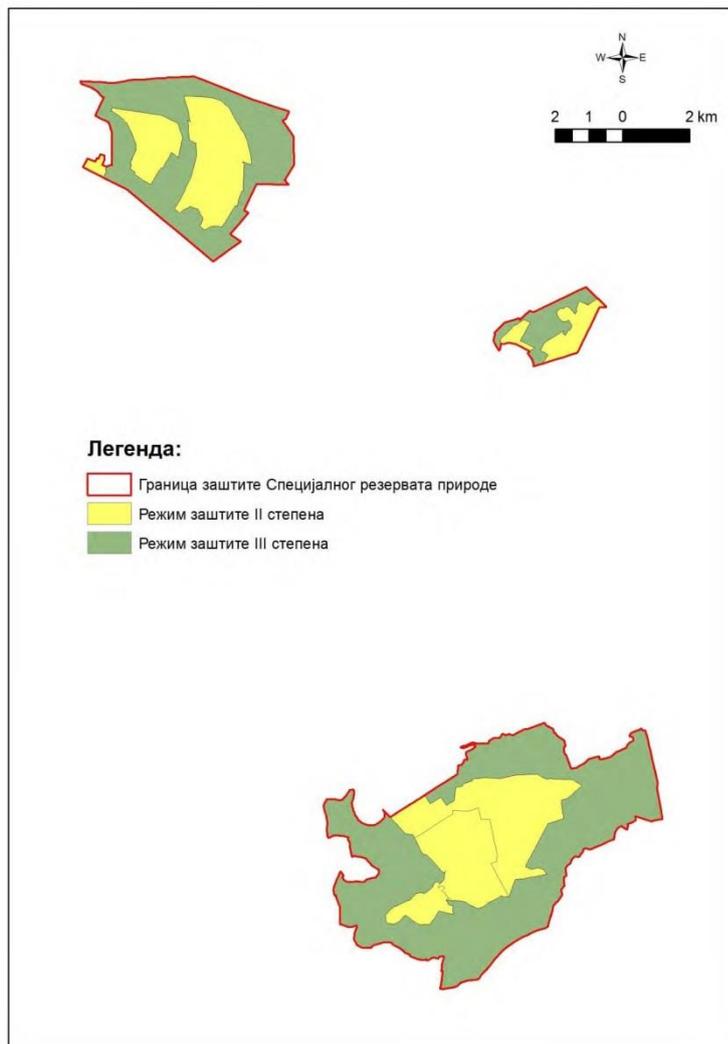
„Сигет“ се налази на крајњем северу Баната, у близини границе са Републиком Мађарском, на територији општине Нови Кнежевац (КО Банатско Аранђелово, КО Крстур). У близини овог локалитета налази се насеље Банатско Аранђелово са засеком Мали Сигет. Приступ је могућ летњим путевима, од којих један води из правца Малог Сигета, а други са регионалне саобраћајнице Нови Кнежевац - Банатско Аранђелово.

На територији Резервата, површине 6799,77 ha, утврђени су режими заштите II и III степена.

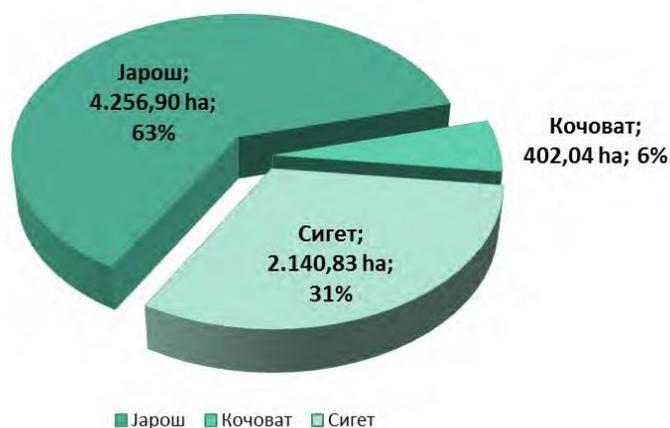
Режим заштите II степена, укупне површине 2.389,98 ha, односно 35% површине Резервата обухвата најважнија и најочуванија гнездилишта и шепурилишта великих дропљи на локалитетима Јарош, Сигет и Кочоват, која су најочуванија травна станишта, са малим уделом ориџинала.

Режим заштите III степена, укупне површине 4.409,79 ха, односно 65% површине Резервата обухвата преостали део заштићеног подручја који није обухваћен режимом заштите II степена.

Слика 1. Границе Специјалног резервата природе „Пашњаци велике дропље“ са режимима заштите

Слика 2. Процентуални однос површина по просторним целинама у оквиру Специјалног резервата природе „Пашњаци велике дропље“

Основни угрожавајући фактор за вегетацију на слатинама овог дела Баната је недостатак воде. Некадашње богатство у површинским водама и висок ниво подземних вода били су од пресудног значаја за настанак и очување непоновљивог мозаик-комплекса специфичне вегетације. Вишегодишњи негативни утицај човека на биланс вода (промена водног режима) оставио је неизбрисиви траг на ово подручје.

Антропогене активности су утицале и на друге негативне појаве:

- уништавање примарних степских станишта, њиховим превођењем у пољопривредне површине, као и изградњом инфраструктуре и објеката;
- узнемиравање на гнездилишту (бројно присуство чобана са стоком, земљорадника, као и сезонско присуство ловаца и излетника);
- примену хемијских средстава у пољопривреди;
- криволов (у савремено доба сведен на минимум, осим када птице оду јужно од Саве и Дунава током оштрих зима) и пољске пожаре у репродуктивно доба.

Посебан проблем за темељну вредност Резервата - велику дропљу представља кошење ливада у време њеног гнежђења.

3.1.2.2. Природни ресурси

Пољопривредно земљиште

На предметном подручју пољопривредно земљиште (њиве, ливаде и пашњаци, трстици и мочваре) представљају доминантну категорију.

Удео појединих категорија по начину коришћења земљишта је нетипичан, односно високо је учешће ливада и пашњака у односу на ораничне површине.

Водно земљиште, у смислу Закона о водама, јесте земљиште на коме стално или повремено има воде, због чега се формирају посебни хидролошки, геоморфолошки и биолошки односи који се одражавају на акватични и приобални екосистем. Водно земљиште текуће воде, у смислу овог Закона, јесте корито за велику воду и приобално земљиште. Водно земљиште стајаће воде, у смислу овог Закона, јесте корито и појас земљишта уз корито стајаће воде, до највишег забележеног водостаја.

Водно земљиште обухвата и напуштено корито и пешчани и шљунчани спруд који вода повремено плави и земљиште које вода плави услед радова у простору (преграђивања текућих вода, експлоатације минералних сировина и слично).

Водном земљишту се мора посветити посебна пажња интегралним решавањем проблема коришћења и заштите вода, уређења водних режима и одбране од поплава јер је ово земљиште елемент простора од изузетне важности.

Водно земљиште у обухвату Просторног плана чине све површинске воде, природна језера, баре и канали.

Шуме и шумско земљиште:

Шуме имају важан утицај на просторни развој посматраног подручја. Степен шумовитости је важан показатељ присутности и стабилности екосистема.

Комплекси шума и шумског земљишта на простору обухвата Просторног плана налазе се највећим делом у КО Нови Кнежевац, а знатно мањи део у КО Мокрин, а чине их мешовите састојине високих листопадних врста, топола, врба, храст и жестика.

Стање шума на простору обухвата Просторног плана је неповољно. Непланско (нелегално) коришћење и изостанак планске обнове и неге шума погодује ширењу инвазивних врста. Како се инвазивне врсте обнављају генеративним путем, постепено адаптирајући на станишне услове, то може довести до девастације природних састојина шума.

Минералне сировине:

На простору обухвата Просторног плана налазе се одобрени истражни, експлоатациони и простори са овереним резервама минералних сировина. Минералне сировине које се налазе на овом простору су подземне воде, нафта и земни гас.

3.1.3. Непокретна културна добра

Према подацима из Просторног плана општине Нови Кнежевац, у оквиру предложеног обухвата Просторног плана, на територији општине Нови Кнежевац евидентиран је велики број археолошких налазишта.

Према подацима из Просторног плана општине Чока, у оквиру предложеног обухвата Просторног плана, на територији општине Чока не налазе се непокретна културна добра.

Према подацима из Просторног плана општине Кикинда, у оквиру предложеног обухвата Просторног плана, на територији града Кикинде налазе се:

- археолошка налазишта и
- споменик културе – Партизанска база, салаш Виде Деспотова на Јарашу, у КО Мокрин.

3.1.4. Карактер предела

Основни тип карактера предела посматраног подручја сагледава се кроз структуру која је одређена целинама травнатих, равничарских и отворених простора алувијалне равни реке Златице, које значајно доприносе стварању препознатљивог обрасца предеоних елемената, типичних за Панонску низију. Амбијенталне целине мозаично распоређених различитих ливадских биљних заједница условљених варирањем микрорељефа представљају основне предеоне елементе. Формирању основног типа карактера предела доприносе и специфичне гео-морфолошке формације „џомби“, спорадично присутне оранице, салаши и стада, као и компактне структуре насеља у окружењу.

Од елемената који значајно утичу на предеони образац подручја истичу се многобројне долине које представљају остатке старих токова Златице или неке друге веће реке, а морфолошки облици који се јављају су меандри, мртваје, обалске гредице и обалски брежуљци.

Због доминације обрадивих површина у окружењу и одсуства шумске вегетације наведени елементи који чине основни тип карактера предела приказује висок степен осетљивости на промене.

3.1.5. Становништво

У обухвату Просторног плана не налази се ни једно насељено место, међутим за анализу демографског развоја подручја биће приказано становништво оних насеља која гравитирају Резервату. Анализа је извршена на основу званичних статистичких података пописа становништва у периоду 1991- 2011. године.

Број становника севернобанатске области је у опадању у периоду 1991-2011. године, што важи и за општине Нови Кнежевац, Чока и град Кикинда. Депопулација је посебно изражена у сеоским насељима. Највеће село у окружењу Резервата је Мокрин, са 5270 становника. Према Попису становништва из 2011. године, у 13 насеља ширег подручја, живело је 20440 становника у 7808 домаћинства.

Табела 1. Број становника и домаћинства насеља која гравитирају Резервату

Општина/ Град	Насеље	Број становника По методологији пописа 2002. године			Укупан број домаћинства
		1991. г	2002. г	2011. г	2011. год
Нови Кнежевац	Нови Кнежевац	7892	7581	6960	2605
	Банатско Аранђелово	1901	1718	1398	532
	Филић	165	161	136	48
	Подлокањ	172	217	144	61
	Српски Крстур	1533	1620	1321	504
	Сигет	286	247	198	74
Чока	Банатски Моноштор	152	135	102	41
	Врбица	546	404	238	116
	Јазово	1113	978	742	297
	Остојићево	3007	2844	2324	941
	Црна Бара	588	568	437	182
Кикинда	Мокрин	6238	5918	5270	1956
	Сајан	1540	1348	1170	451
Укупно		25133	23739	20440	7808

3.1.6. Привреда

Пољопривреда

Основна делатност на овим просторима је пољопривреда, пре свега сточарство и ратарство.

Најбољи пашњаци су на Јарошу и Сигету, док се Кочоват у те сврхе последњих година не користи. Чобани из Мокрина, Јазова и Сајана напасају своја стада на Јарошу. На Сигету се напасају стада из Банатског Аранђелова. Најзаступљеније су краве и овце, али има и свиња. Већина стада се на пашњацима појављују у рано пролеће и остају до зиме. Неки чобани су са стадима на пашњацима целе године, чак и по снегу. Традиционална сорта оваца на Јарошу је „цигаја“. Велики део ових површина користи се и као сенокос.

Обрада земље је зависна од нивоа вода, а у већини сезона је могућа само на вишим деловима који нису поплавлени. Најзаступљеније културе су жита, кукуруз, сунцокрет, шећерна репа, соја, луцерка и уљана репица.

Шумарство и лов

Квалитет шумског фонда на простору обухвата Просторног плана је незадовољавајући по количини дрвне масе, прирасту, узгојном типу и просторном распореду.

За развој лова, као привредне гране, на простору обухвата Просторног плана постоје добри предуслови. Ограничења у развоју лова представљају мере заштите предвиђене Уредбом о заштити.

Риболовна фауна

У Резервату је заступљена ихтиофауна, уобичајена за подручје северног Баната.

Постојећи рибњаци у оквиру обухвата Просторног плана налазе се у КО Сајан и у КО Нови Кнежевац. У КО Нови Кнежевац рибњак се налази у оквиру Резервата, док се рибњак „Златица“, полуинтензиван по типу производње налази у КО Сајан, непосредно уз границу Резервата и простире се на 402 ha.

Туризам

Управљање Резерватом је поверено Ловачком удружењу „Перјаница“ из Мокрина. Управо је Мокрин највеће и социо-културно најбогатије насеље у окружењу Резервата, чији се становници поносе присуством велике дропље у свом атару. Туристичку атракцију овог насеља чине и многобројне манифестације које се одржавају током целе године.

Туризам на простору природног добра скоро да и не постоји, чак ни екотуризам, па се не може говорити о његовом негативном утицају. Ипак, у будућем туристичком развоју региона, ову делатност на заштићеном природном добру треба планирати уз неопходна ограничења (временска, броја посетилаца, начина кретања посетилаца и сл.). На овом подручју налазе се ловишта ловачких друштава и удружења из Мокрина, Јазова, Сајана, Врбице и Банатског Аранђелова, те се може констатовати да је ловни туризам развијен.

У Резервату је 2011. године изграђен центар за посетиоце Еко салаш „Јарош“ са осматрачницом, са циљем да омогући информисање посетилаца о природним и културним вредностима подручја, за организовање васпитно-образовних и научно-истраживачких програма, еколошких кампова, часова у природи и сл.

Поред Ловачког дома у Мокрину који има две уређене собе за пријем туриста, од недавно за боравак туриста постоји и Mokrin House. Кућа у Мокрину (Mokrin House) нуди простор за рад, али и смештај и намењена је свима који желе да буду креативни и продуктивни у другачијем амбијенту. Представља концепт руралног coworkinga, који је све распрострањенији у свету, са идејом да се посао понесе са собом и опуштено ради у мирном, лепом и стимулативном сеоском амбијенту.

3.1.7. Инфраструктура

3.1.7.1. Саобраћајна инфраструктура

У обухвату Просторног плана егзистирају следећи видови саобраћаја: путни – друмски и железнички. Путни - друмски саобраћај је основни вид саобраћаја у обухвату Просторног плана и својим капацитетима задовољава већину захтева за путничким и робним превозом, док се железнички користи само повремено, при превозу путника и масовних роба у транзиту.

Путни - друмски саобраћај омогућује доступност и комуникацију предметног простора са окружењем и субрегионима.

Основни саобраћајни капацитети предметног простора у домену путног - друмског саобраћаја су:

- државни пут IIа реда бр. 104/P-111, P-112, P-123, Нови Кнежевац - Банатско Аранђелово - Мокрин - Кикинда - Војвода Степа - Српски Итебеј - државна граница са Румунијом (гранични прелаз Међа);
- државни пут IIа реда бр. 105/P-112, државна граница са Мађарском (гранични прелаз Бајмок) - Бајмок - Бачка Топола - Сента - Чока - Мокрин - државна граница са Румунијом (гранични прелаз Врбица).

ДП II реда бр. 104 и бр. 105 су саобраћајни капацитети који омогућавају субрегионално и регионално повезивање, основни су апсорбери свих саобраћајних збивања у обухваћеним општинама. Такође су и путеви који омогућују изворно-циљна кретања и омогућују квалитетно међунасељско повезивање у обухвату Просторног плана.

Основни путни правац који омогућује даљинска и транзитна кретања, као и везе са центрима међународног (Нови Сад) и националног ранга (Суботица), је ДП Iб реда бр. 13 (ван обухвата Просторног плана) са одговарајућим везама са ДП II реда бр. 104 и бр. 105.

Систем општинских путева у обухвату Просторног плана (општине Нови Кнежевац, Чока и град Кикинда) су различитог степена изграђености и омогућују доступност овом простору из свих правца, са везама на државну путну мрежу високог ранга (ДП I и II реда).

У оквиру катастарских општина у обухвату Просторног плана, налазе се и некатегорисани путеви (приступни и атарски путеви), који су радијалног облика и повезују насеља и садржаје ван грађевинског подручја.

Железнички саобраћај је својевремено одиграо врло важну улогу у развоју туризма, пре свега за туристичка кретања широких слојева становништва, као и путовања на другим релацијама. Међутим, са експанзијом друмског саобраћаја, железнички саобраћај, због својих одређених недостатака (фиксирани линије кретања, потребе преседања при промени правца кретања и друго) изгубио је позиције које је некад имао.

У ранијем периоду (седамдесетих и почетак осамдесетих година прошлог века), знатан број пруга регионалног и локалног значаја је укинут. Железничка пруга у обухвату Просторног плана је ван експлоатације: Кикинда – Банатско Аранђелово – државна граница - ЖПВЕ бр.7.

Железнички саобраћај нема готово никакав удео у туристичким кретањима на подручју обухваћеном Просторним планом. Уз бољу организацију и модернизацију капацитета (пруге, постројења и превозна средства), посебно на регионалним и магистралним правцима, због веће удобности у односу на аутобуски превоз, могао би имати значајно учешће у туристичким кретањима, првенствено код путовања већег броја путника.

Водни саобраћај на простору обухваћеном Просторним планом није заступљен.

Немоторни саобраћај је заступљен преко бицикличког коридора међународне бицикличке стазе – цикло коридора 13⁴ - „Гвоздена завеса“. Цикло коридор 13 је постављен уз државни пут бр.104.

Ваздушни саобраћај за потребе овог подручја се одвија преко аеродрома „Никола Тесла“ (за даљински путнички и карго саобраћај), док се за спортско-туристичке намене користи аеродром Зрењанин – Ечка и Кикинда – Дракслеров салаш. Ови терминали у потпуности задовољавају садашње обиме транспортних захтева.

На основу саобраћајних анализа може се закључити да саобраћајна инфраструктура (путно-друмски и железнички саобраћај) у оквиру овог простора даје добре основе за надоградњу, реконструкцију, чиме би се омогућио брз и лак приступ овом подручју из више правца, на нивоу високог комфора и саобраћајне услуге, као и брзе и лаке комуникације у оквиру овог простора.

⁴ EUROVELO 13 – „Гвоздена завеса“ – Iron curtain: Barents Sea – Black Sea 10 400 km: (Kirkenes – Sodankylä - Lappeenranta – Sankt Petersburg– Tallinn – Riga – Klapèda – Kaliningrad – Gdansk – Szczecin- Lübeck – Cheb - Znojmo – Eisenstadt - Bratislava – Sopron - Nagykanizsa – Mohács – Szeged – Kikinda – Drobeta-Turnu - Severin – Kjustendil –Blagoevgrad – Strumica – Edirne – Rezovo)
У АП Војводини: граница Републике Мађарске (Келебија) – Суботица – граница Републике Мађарске (Бачки Виногради) – Ashothalom – граница Републике Мађарске (Ђала) – Нови Кнежевац – Кикинда – граница Републике Румуније (Међа) – граница Републике Румуније (Ватин) – Вршац – Бела Црква – (Рам – Велико Градиште) – граница Републике Румуније (Међа) – граница Републике Румуније (Ватин) – Вршац – Бела Црква – (Рам – Велико Градиште)

3.1.7.2. Водна и комунална инфраструктура

У обухвату Просторног плана се не налазе насеља. У насељеним местима која се налазе уз предложени обухват Просторног плана водоснабдевање се обавља искључиво захватањем подземних вода из водоносних средина основног комплекса и водоносних средина плиоцена. Захватни објекти су искључиво бушени вертикални бунари.

Са аспекта пречишћавања отпадних вода, систем пречишћавања отпадних вода није реализован ни у једном насељу, већ се прикупљена отпадна вода и даље упушта преко непрописно изведених септичких јама, чиме се непосредно угрожава животна средина и здравље људи.

Одвођење атмосферских вода у насељима се одвија преко отворене каналске мреже положене уз уличне саобраћајнице, са уливом у најближе реципијенте, водотоке, депресије на периферији насеља или непосредно у мелиоративне канале. Канали углавном не врше своју функцију због неодржавања, па су неретко засути и тада постају „упојни канали“. Постигнути степен изграђености је веома низак.

3.1.7.3. Електроенергетска инфраструктура

У делу предложеног обухвата Просторног плана, у подручју посебне намене, постоји изграђена електроенергетска надземна мрежа дистрибутивног система електричне енергије. Постојећа електроенергетска мрежа се углавном налази у непосредној близини грађевинских подручја насеља.

3.1.7.4. Термоенергетска инфраструктура

У обухвату Просторног плана, у подручју посебне намене, не постоје изграђени нафтоводи, транспортна и дистрибутивна гасоводна мрежа.

У делу обухвата Просторног плана, у посебној намени, постоји нафтно гасно поље „Мокрин“ у експлоатацији, са бушотинама и бушотинским цевоводима, као и истражни простори са истражним бушотинама (истраживање нафте, природног гаса и подземних вода).

3.1.7.5. Електронска комуникациона инфраструктура

У делу обухвата Просторног плана, у подручју посебе намене, постоји изграђена електронска комуникациона подземна мрежа. Постојећа електронска комуникациона мрежа се налази у коридорима саобраћајница.

3.1.8. Стање животне средине

Квалитет животне средине предметног подручја је деградиран под утицајем низа антропогених активности, што је изазвало и негативан утицај на биодиверзитет, односно угрожене су и измењене природне вредности заштићеног природног добра.

Најизраженији и најучесталији фактор угрожавања природних станишта на овом простору је преоравање. Оранице су формиране унутар природних травних станишта у великој мери, па је дошло до фрагментације станишта и преостало је мало компактних простора под природном вегетацијом. Велики број трактора у околним селима, лак приступ летњим путевима, нерешени власнички односи и недовољно развијена еколошка свест чине преоравање највећом потенцијалном опасношћу за велике дропље и њихова станишта.

Негативан утицај на простор природног добра има и неконтролисана употреба пестицида и агрохемијских мера у пољопривредној производњи јер се у непосредној близини Резервата одвија интензивна пољопривредна делатност.

Променом намене површина (изградња рибњака, инфраструктуре и других објеката) мења се ниво подземних вода, дугорочно уништавају степска и слатинска станишта и смањује се животни простор врста везаних за њих, што нарушава укупне еколошке односе, карактеристичне за ово подручје.

Уношење алохтоних врста биљака (формирање ремиза) и животиња (фазанска дивљач) је изазвало нежељене, често и непредвиђене последице на аутохтони живи свет.

Изграђени водопривредни објекти изменили су природан режим подземних и површинских вода на овом подручју, односно услове станишта живог света. Свака даља изградња насипа и прокопавање канала може додатно нарушити основне природне вредности простора.

Источно од Јароша налази се мокринска дивља депонија која представља деградациони пункт, са које смеће ветар носи и на Резерват.

Унутар Резервата су вршена истраживања нафте и земног гаса методом која подразумева експлозије у тлу (тзв. „напуцавање“), којом су узнемираване многе животињске врсте, а посебно велике дропље у време гнезђења. У околини Мокрина постоје нафтне бушотине које загађују околину и нарушавају пејсажне целине. Оваква истраживања и сличне активности потребно је искључити са заштићеног подручја.

Скидање такозваних „ролни“ траве, које се користе за травњаке, фудбалске терене и слично, учестала је појава која нарушава структуру вегетације степских пашњака и уништава станишта ретких биљних и животињских врста.

На подручју природног добра није успостављено континуално праћење квалитета животне средине.

3.1.9. Елементарне непогоде и акцидентне ситуације

Заштита од елементарних непогода подразумева планирање простора у односу на појаве могућег ризика везано за простор за који се Просторни план ради, као и прописивање мера заштите за ограничавање последица ризика који могу имати карактер елементарне непогоде. Подручје обухваћено Просторним планом може бити угрожено од: земљотреса, пожара, метеоролошких појава: атмосферско пражњење и атмосферске падавине (киша, град, суша), ветар.

На основу сеизмичке рејонизације Републике Србије за повратни повратни период од 475 година, на подручју обухвата Просторног плана могућ је *земљотрес* јачине VII, VII-VIII и VIII степени сеизмичког интензитета према Европској макросеизмичкој скали (ЕМС-98). У односу на структуру и тип објекта, дефинисане су класе повредивости, односно очекиване деформације објеката. На основу интензитета и очекиваних последица земљотреса, сматра се да ће се за VII степен манифестовати „силан земљотрес“, а за VIII степен „штетан земљотрес“.

Настајање *пожара*, који могу попримити карактер елементарне непогоде, не може се искључити, без обзира на све мере безбедности које се предузимају на плану заштите. Могућност настанка пожара је већа у насељеним местима која имају развијенију привреду, али и на пољопривредном земљишту због држања запаљивих пољопривредних усева у летњим месецима, који је најчешће проузрокован људском непажњом.

Појава града је чешћа и интензивнија у летњем периоду, а штете се највише одражавају на пољопривредним културама које су у том периоду и најосетљивије. Посматрани простор не спада у подручја са изразитом појавом града, већ је подложен само повременим продорима олујних и градоносних облака.

Преовлађујући ветар на овом простору дува из југоисточног правца (кошава), те постоји ризик од јављања штете проузрокован олујним ветровима.

Акцидентне ситуације

На подручју обухвата Просторног плана, према подацима из просторних планова општине Нови Кнежевац, општине Чока и Града Кикинде, у циљу идентификације најугроженијих локалитета, не налазе се постројења чија је делатност везана за манипулацију опасним материјама, која представљају потенцијалну опасност у смислу узроковања ванредних догађаја са негативним последицама по животну средину и подлежу обавезама Севесо II директиве ЕУ.

3.2. НАЧИН КОРИШЋЕЊА ПРОСТОРА

Простор у оквиру предложеног обухвата Просторног плана чини пољопривредно, водно, шумско и планирано грађевинско земљиште.

Највећи део површина у оквиру предложеног обухвата Просторног плана чини пољопривредно земљиште.

Водно земљиште чине све површинске воде, природна језера, баре и канали.

Шуме и шумско земљиште простиру се највећим делом у КО Нови Кнежевац, а знатно мањи у КО Мокрин.

У оквиру предложеног обухвата Просторног плана налази се земљиште које је Просторним планом општине Нови Кнежевац дефинисано као грађевинско земљиште ван границе грађевинског подручја насеља, планиране зоне туристичко-рекреативних садржаја ван насеља и земљиште које је Просторним планом општине Кикинда дефинисано као грађевинско земљиште ван границе грађевинског подручја насеља, планирана викенд зона и планирана радна зона ван насеља, али није приведено планираној намени.

Специјални резерват природе „Пашњаци велике дропље“

Услед специфичних природних околности и људских активности, на простору Резервата мозаично су распоређене баре, влажне и суве ливаде и пашњаци, парлози и њиве. Сваки од поменутих типова станишта захтева посебне мере управљања, како са становишта очувања природе, тако и из економских разлога. Додатно, присуство популације велике дропље намеће обавезу да се сваки од поменутих видова управљања стаништем прилагоди заштити ове осетљиве врсте.

Одсуство кошења и пашарења доводи до неповољне сукцесије биљних заједница. С друге стране, прекомерно коришћење травног покривача нарушава станиште, а косачице, чобански пси или стада могу бити претња великим дропљама током гнежђења.

Обрада земље нарушава основне животне заједнице, али је за опстанак великих дропљи неопходно спорадично присуство њива засејаних одговарајућим културама. Од средишта ка периферији Јароша, Сигета и Кочовата, мере заштите се у оквиру зона заштите сукцесивно ублажавају.

Наведено заштићено добро поседује аутентичност, репрезентативност, разноликост, интегралност, пејзажне вредности и очуваност и представља највећи простор очуваних травних равничарских станишта у Србији.

3.3. ОСНОВНА ОГРАНИЧЕЊА КОРИШЋЕЊА ПРОСТОРА

Основна ограничења у коришћењу простора у обухвату Просторног плана се односе на мере заштите природе у односу на заштићено подручје, станишта заштићених и строго заштићених врста од националног значаја и еколошке коридоре.

Основна ограничења у коришћењу заштићеног подручја Резервата дата су у важећој Уредби о проглашењу Специјалног резервата природе „Пашњаци велике дропље“ („Службени гласник РС“, број 86/2018). Поменутом Уредбом стављен је под заштиту део подручја северног Баната, састављеног од три међусобно раздвојеног локалитета Јарош, Кочоват и Сигет“, прописани су режими заштите, дефинисане обавезе у погледу утврђивања и остваривања мера очувања, заштите и унапређења наведеног добра, одређен је Управљач, коме се поверава управљање природним добром, његова права и обавезе и регулисана су и друга питања од значаја за заштиту предметног природног добра.

Резерват је, у складу са Законом о заштити природе, разврстан у I категорију заштићених природних добара, као заштићено подручје од изузетног значаја.

У Резервату није дозвољено обављати радове и активности за које се утврди да могу оштетити популације и станишта биљних и животињских врста (у складу са Законом о заштити природе), које се налазе на овом простору, нарушити природне процесе и еколошку целовитост подручја или значајно неповољно утицати на естетска и културно-историјска обележја подручја и животну средину.

На заштићеном простору утврђен је II и III режим заштите.

На подручју Резервата, површине на којима је утврђен режим заштите II степена представљају најважнија станишта великих дропљи и других ретких и угрожених врста, на којима се спроводи активна заштита забраном одређених радова и активности, у циљу очувања и унапређења природних вредности, посебно кроз мере управљања популацијама дивљих биљака и животиња, одржање и побољшање услова у природним стаништима и традиционално коришћење природних ресурса.

На површинама на којима је утврђен режим заштите III степена спроводи се проактивна заштита и дозвољено је селективно и ограничено коришћење природних ресурса и простора, у циљу рестаурације, ревитализације и укупног унапређења заштићеног подручја.

За природна добра: станишта заштићених и строго заштићених врста од националног значаја и еколошке коридоре, основна ограничења у коришћењу простора су дефинисана кроз прописане мере заштите природе.

Одрживи развој мултифункционалног еколошког коридора Тисе захтева усклађеност планираних активности са потребама очувања природе и квалитета животне средине, односно примену мера заштите у заштитној зони еколошког коридора које су дефинисане Просторним планом подручја посебне намене мултифункционалног еколошког коридора Тисе.

Остала ограничења у коришћењу простора (зоне контролисане, ограничене или зоне забране градње) односе се на:

- заштитни појас линијске инфраструктуре (заштитни појас: јавних путева, заштитни пружни појас, зоне заштите: одбрамбених насипа, надземних високонапонских водова, електронских комуникационих система, термоенергетске инфраструктуре);
- инфраструктурне објекте, комплексе и површине (зона заштите водотока, изворишта водоснабдевања и др.);
- комплексе посебне намене (зоне контролисане, ограничене и забрањене градње око објеката специјалне намене – војних објеката).

4. ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ ИЗРАДЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Основни циљ израде Просторног плана је заштита Резервата, очување велике дропље и њеног особеног окружења у највећем очуваном природном равничарском подручју у Србији, где су животни процеси условљени природним ограничењима и усмереним коришћењем простора. Обезбеђивањем овог циља стварају се услови за очување и презентацију природних вредности кроз усклађен развој еколошки прихватљивих облика ратарства, сточарства, ловства, управљања простором, као и еко-туризма.

Општи циљеви израде Просторног плана, дефинисани у складу са циљевима и опредељењима просторног развоја планова вишег реда и специфичностима овог подручја, у просторно - функционалном смислу су:

- заштита и одрживо коришћење природних вредности предела, заштићеног подручја и природних ресурса;
- очување свих врста пољопривредног земљишта од пренамене у непољопривредне сврхе, као и заштита од свих облика антропогених загађења;
- заштита пољопривредног земљишта од свих облика ерозије, од којих је на овом подручју најизраженија еолска;
- очување, заштита и унапређење постојећих шума, посебно шума у оквиру заштићених подручја, ради очувања и заштите популација дивљих врста;
- заштита, рационално коришћење и унапређење стања водног земљишта;
- у оквиру границе подручја посебне намене неопходно је преиспитивање граница грађевинског земљишта ван граница грађевинских подручја насеља и дефинисање начина коришћења грађевинског земљишта у подручју посебне намене у складу са условима заштите природе и условима надлежних органа, посебних организација, имаоца јавних овлашћења и других институција;
- постизање рационалне организације и уређења простора, усклађивањем његовог коришћења са могућностима и ограничењима у располагању природним и створеним вредностима и са потребама дугорочног социјалног и економског развоја;
- обезбеђење просторних услова за реализацију концепта трајно одрживог (уравнотеженог) развоја подручја, као дела интегралног управљања у оквиру целокупног система заштите животне средине;
- обезбеђење адекватне превенције, минимизирање, мониторинг и контрола свих облика загађивања.

Циљеви израде Просторног плана по областима

Заштита природних добара:

- заштита, унапређење и побољшање општих еколошких услова у заштићеном подручју, стаништима заштићених и строго заштићених врста и на простору еколошких коридора;
- стварање услова за развој специфичних функција у подручју посебне намене, у складу са условима заштите и одрживим развојем.

Заштита предела: У циљу афирмације вредности карактера предела, посебно се истичу циљеви:

- очување, уређење и одрживо коришћење наслеђених геолошких, геоморфолошких и хидрографских карактеристика, које су важно обележје подручја;
- задржавање постојеће структуре основних намена земљишта, а посебно водног земљишта и површина под ливадама и пашњацима, уз могуће промене које се односе на повећање површина под шумама.

Заштита непокретних културних добара:

- валоризација, заштита и презентација културних добара;
- непокретна културна добра треба штитити интегрално са простором у коме се налазе и третирају их као развојни потенцијал подручја града, општина и шире.

Заштита и коришћење природних ресурса:

Пољопривредно земљиште:

- очување природног састава травног покривача на великим површинама под природним пашњацима и ливадама;
- спречавање стварања корова и уношења алохтоних врста на површине под пашњацима;
- рационално газдовање обрадивим ораничним површинама, да би се очувала крхка структура постојећег ораничног слоја.

Шуме и шумско земљиште:

- усклађивање газдовање шумама са одрживим развојем, еколошким принципима и условима заштите природних добара;
- унапређење стања ловишта и популације крупне и ситне дивљачи и усаглашавање активности са заштитом природе.

Водни ресурси:

- основни предуслов опстанка природних вредности је очување и унапређење квалитета и режима воде.

Минерални и енергетски ресурси:

- истраживање и одржива експлоатација минералних сировина и енергетских ресурса, у складу са важећим законским прописима.

Становништво:

- успоравање негативних тенденција и спречавање даљег погоршања виталних карактеристика популације.

Привреда:

Пољопривреда:

- одрживо пасарење аутохтоним сортама, пре свега овцама цигајама и подолским говедима;
- ратарство треба ускладити са потребама заштите велике дропље и њеног окружења, уз контролисану примену агро-хемијских мера.

Туризам:

- развој ограниченог екотуризма, у склопу опште туристичке понуде села, а са великом дропљом као централном атракцијом;
- општи циљ развоја туризма је остваривање концепта одрживог развоја туризма, што подразумева минималан утицај на животну средину и локалну културу, приходовање од туризма, нова радна места и заштиту локалних екосистема.

Инфраструктурни системи:

Саобраћајна инфраструктура:

- стварање услова за даљи развој саобраћаја, заснованог на стратешким принципима одрживог развоја (одрживи саобраћај и животна средина) у обухваћеном простору, а који ће поспешити привредни и економски развој овог простора.

Водна и комунална инфраструктура:

- стање водоснабдевања на планском подручју биће сагледано кроз анализе свих аспеката коришћења вода и заштите квалитета вода;
- просторни захтеви система за водоснабдевање ће бити усклађени са мерама заштите животне средине и заштите природних добара.

Енергетска инфраструктура:

- стимулисање примене нових технологија производње енергије, нарочито оних које доприносе рационалном коришћењу, штедњи енергије и заштити животне средине, као и коришћењу обновљивих извора енергије;
- сигурно, квалитетно и поуздано снабдевање енергијом и енергентима кроз технолошку модернизацију енергетских објеката;
- рационализација потрошње енергије и смањење негативних утицаја енергетских објеката на животну средину;
- супституција електричне и топлотне енергије, енергијом произведеном из обновљивих извора извора;
- повећање енергетске ефикасности у свим секторима грађевинарства, саобраћаја и комуналних услуга, што је и у економском интересу, од значаја за заштиту животне средине, а у контексту одрживог коришћења и очувања природних ресурса.

Електронска комуникациона инфраструктура:

- уравнотежен развој електронске комуникационе инфраструктуре на подручју Просторног плана, као једног од значајних покретача савремене економије.

5. ПЛАНИРАНА ПРЕТЕЖНА НАМЕНА ПОВРШИНА У ОБУХВАТУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА И ПРЕДЛОГ ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ

5.1. ПЛАНИРАНА ПРЕТЕЖНА НАМЕНА ПОВРШИНА У ОБУХВАТУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА СА БИЛАНСОМ ПОВРШИНА

Основну намену простора у оквиру границе обухвата Просторног плана чини пољопривредно, водно, шумско и грађевинско земљиште.

Највећи део површина у оквиру предложеног обухвата Просторног плана чини пољопривредно земљиште (96,61% површине у оквиру предложеног обухвата Просторног плана). Највећи део пољопривредног земљишта чине ливаде и пашњаци и остало пољопривредно земљиште, док знатно мањи део чине рибњаци, баре и мочваре и воћарско-виноградарска зона.

Пољопривреда овог подручја је специфична јер се заснива на полуинтензивном и екстензивном сточарству, односно пашарењу на природним пашњацима и ливадама. На овом подручју превлађује аутохтона раса цигаја, што би требало одржати у наредном периоду јер се тако постиже и очување ове расе као значајног генетског ресурса, добрих производних карактеристика и истовремено се спречава обрастање ливада и пашњака коровом.

Водно земљиште (0,53 % површине у оквиру предложеног обухвата Просторног плана) чине све површинске воде, природна језера и баре и канали (постојећи и планирани) које се користе према важећим прописима.

Шуме и шумско земљиште (1,90 % површине у оквиру предложеног обухвата Просторног плана) чине шуме и шумско земљиште које се налази највећим делом у КО Нови Кнежевац, а знатно мањи део се налази у КО Мокрин.

Грађевинско земљиште (0,96% површине у оквиру предложеног обухвата Просторног плана) у предложеном обухвату Просторног плана представља планирано грађевинско земљиште ван граница грађевинских подручја насеља које је дефинисано Просторним планом општине Нови Кнежевац и Просторним планом општине Кикинда, односно:

- планиране зоне туристичко-рекреативних садржаја ван насеља које су дефинисане Просторним планом општине Нови Кнежевац;
- планирана викенд зона дефинисана Просторним планом општине Кикинда и
- планирана радна зона ван насеља дефинисана Просторним планом општине Кикинда.

У фази Нацрта Просторног плана преиспитаће се границе грађевинског земљишта ван граница грађевинских подручја насеља, односно границе планираних зона туристичко-рекреативних садржаја ван насеља, граница планиране викенд зоне и граница планиране радне зоне ван насеља и дефинисаће се начин коришћења грађевинског земљишта које се налази у оквиру подручја посебне намене, а у складу са условима заштите природе и условима надлежних органа, посебних организација, имаоца јавних овлашћења и других институција.

Радна зона ван насеља у КО Мокрин, дефинисана Просторним планом општине Кикинда, преиспитаће се у фази Нацрта Просторног плана, имајући у виду да се комплетна радна зона налази на станишту заштићених и строго заштићених врста, у оквиру предложене границе подручја посебне намене (приказана у графичком делу Материјала за рани јавни увид). Граница планиране викенд зоне у КО Мокрин, дефинисана Просторним планом општине Кикинда, која се налази делом на станишту заштићених и строго заштићених врста, у оквиру предложене границе подручја посебне намене (приказана у графичком делу Материјала за рани јавни увид), преиспитаће се у фази Нацрта Просторног плана. Такође, границе зона туристичко-рекреативних садржаја ван насеља у КО Нови Кнежевац, дефинисане Просторним планом општине Нови Кнежевац, које се налазе делом на станишту заштићених и строго заштићених врста, у оквиру предложене границе подручја посебне намене (приказане у графичком делу Материјала за рани јавни увид), преиспитаће се у фази Нацрта Просторног плана.

У оквиру планиране посебне намене простора налазе се Резерват, станишта заштићених и строго заштићених врста и еколошки коридори.

Резерват обухвата површину од 6799,77 ha и простире се на територији града Кикинде и општина Нови Кнежевац и Чока.

Просторни план ће садржати правила уређења и правила грађења, са јасно дефинисаним локацијама, односно садржајима, за:

- директно спровођење;
- примену важеће планске документације и
- даљу разраду, где се укаже потреба за израдом урбанистичког плана или урбанистичког пројекта.

Табела 2. Биланс планиране претежне намене површина у оквиру предложеног обухвата Просторног плана

ПЛАНИРАНА ПРЕТЕЖНА НАМЕНА ПОВРШИНА	ПОВРШИНА	
	ha	%
ПОЉОПРИВРЕДНО ЗЕМЉИШТЕ	19602,64	96,61
Воћарско-виноградарска зона	79,63	
Ливаде и пашњаци	8289,48	
Рибњаци (постојећи и планирани)	1149,60	
Баре и мочваре	299,47	
Остало пољопривредно земљиште	9784,46	
ВОДНО ЗЕМЉИШТЕ	107,48	0,53
Природна језера, баре, канали	107,48	
ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	385,81	1,90
Шуме и шумско земљиште	385,81	
ГРАЂЕВИНСКО ЗЕМЉИШТЕ	195,46	0,96
Зоне туристичко-рекреативних садржаја ван насеља - планиране	26,01	
Викенд зона - планирана	80,82	
Радна зона ван насеља - планирана	88,63	
УКУПНА ПОВРШИНА У ОКВИРУ ПРЕДЛОЖЕНОГ ОБУХВАТА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	20291,39	100

5.2. ПРЕДЛОГ ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ

На простору предложене границе обухвата Просторног плана дат је предлог границе подручја посебне намене. Подручје посебне намене би према овом предлогу обухватало заштићено подручје Резервата, станишта заштићених и строго заштићених врста од националног значаја и еколошке коридоре. У Резервату су утврђени режими II и III степена заштите.

У следећој фази израде овог Просторног плана – Нацрту биће утврђена коначна граница обухвата Просторног плана, као и граница подручја посебне намене.

За подручје посебне намене, кроз овај Просторни план, биће дата правила уређења и грађења у складу са условима заштите природе, па је потребно границу подручја посебне намене дефинисати по катастарским парцелама у сарадњи са Покрајинским заводом за заштиту природе.

У оквиру подручја посебне намене, у фази Нацрта ће бити дефинисане целине и подцелине.

Предлажу се следеће три просторне целине:

- заштићено подручје – Резерват;
- станишта заштићених и строго заштићених врста од националног значаја и
- еколошки коридори.

У оквиру целине заштићеног подручја - Резервата подцелине ће чинити простори под режимима заштите (II и III степена).

Предметни Просторни план ће дати плански основ за дефинисање активности на простору подручја посебне намене у области заштите природе, туризма, пољопривреде, инфраструктуре и руралног развоја, на основу чега ће бити створени услови за реализацију националних, регионалних и локалних интереса. Концептуални оквир коришћења, уређења и заштите подручја посебне намене подразумева обезбеђење просторних услова за реализацију одрживог (уравнотеженог) развоја, у складу са условима заштите који ће унапредити заштићено подручје и очувати аутохтоност предела.

6. ОЧЕКИВАНИ ЕФЕКТИ ПЛАНИРАЊА У ПОГЛЕДУ УНАПРЕЂЕЊА НАЧИНА КОРИШЋЕЊА ПРОСТОРА ЗА ПРЕДЛОГ ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ

Просторни план ће пружити смернице за оптимално уређење и одрживо коришћење простора у односу на режиме заштите природних вредности, са акцентом на научни, естетски, културно-образовни и туристички значај у контексту очувања биолошке, геолошке и предеоне разноврсности.

У складу са оценом вредности карактера предела, очување препознатих елемената који га чине представља један од основних предуслов одрживог развоја подручја посебне намене. Унапређење карактера предела се заснива на реализацији различитих приступа у циљу очувања идентитета и презентацији (интерпретације) подручја.

У заштићеном подручју, на основу важеће Уредбе о заштити, потребно је уважавати прописане мере и активности које доприносе његовом очувању, унапређењу и презентацији. Заштиту, уређење и развој заштићеног подручја је потребно спроводити на основу плана управљања, студија, пројеката, резултата биомониторинга угрожених биљних и животињских врста, мониторинга вода и других бројних истраживања.

Пољопривредне активности морају бити усклађене са режимима заштите, односно у циљу спречавања сукцесије и обрастања трском, превисоком травном вегетациом и грмљем, неопходно је одржавање травног покривача кроз контролисано кошење, паљење или пашарење, што ће обезбедити заштиту ових станишта. Опстанак и унапређивање популације велике дропље у директној су вези и са агроколошким мерама, чувањем гнезда и јаја и ревитализацијом станишта.

У наредном периоду, коришћење и уређење водног земљишта регулисаће се дефинисањем мера заштите вода, водних објеката и приобалног екосистема, док ће се коришћење, уређење и заштита водног земљишта у оквиру заштићеног подручја вршити у складу са донетом Уредбом о заштити. Посебну важност за формулисање планских решења, у односу на заштиту и унапређења карактера предела, имаће мере којима ће се уређивати и користити водно земљиште.

У оквиру границе подручја посебне намене неопходно је преиспитати границе грађевинског земљишта ван граница грађевинских подручја насеља које су дефинисане Просторним планом општине Нови Кнежевац и Просторним планом општине Кикинда и дефинисати начин коришћења грађевинског земљишта у подручју посебне намене у складу са условима заштите природе и условима надлежних органа, посебних организација, имаоца јавних овлашћења и других институција.

Реализацијом планских циљева из домена саобраћајне инфраструктуре и њиховом операционализацијом, непосредни ефекти планирања би се рефлектовали кроз савремену саобраћајну мрежу која би, на квалитетан и безбедан начин (без значајно негативног утицаја), обезбеђивала доступност и приступ до свих просторних целина и садржаја. Примена савремених технологија транспорта омогућила би одрживо функционисање саобраћаја у свим режимима и заштићеним подручјима.

Неопходно је вршити дефинисање коридора, заштитних појасева и зона енергетске инфраструктуре у подручју посебне намене уз примену мера, у циљу смањења и елиминисања утицаја на животну средину.

Развој туризма у наредном периоду, треба да заузме веће учешће у укупном економском развоју. Неопходно је уређење простора намењеног туризму и његово опремање одговарајућим туристичким садржајима, у складу са условима очувања и заштите природе.

Заштита природних ресурса и заштићеног подручја подразумева дефинисање низа мера и активности у циљу заштите воде, ваздуха, земљишта и биодиверзитета чија ће имплементација кроз процес просторног планирања резултирати квалитетним и међусобно усаглашеним планским решењима, у контексту даљег одрживог просторног развоја посматраног подручја.

Б) ГРАФИЧКИ ДЕО

В) ПРИЛОГ

1. Покрајинска скупштинска одлука о изради Просторног плана подручја посебне намене Специјалног резервата природе „Пашњаци велике дропље“

975.

На основу члана 31. алинеја 2 и 5, а у вези с чланом 27. тачка 1. Статута Аутономне покрајине Војводине („Службени лист АПВ“, број: 20/14) и члана 46. став 1. Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС“, број: 72/09, 81/09 - исправка, 64/10 - УС, 24/11, 121/12, 42/13 - УС, 50/13 - УС, 98/13 - УС, 132/14, 145/14, 83/18 и 31/19), Скупштина Аутономне покрајине Војводине, на седници одржаној 18. септембар 2019. године, донела је

**ПОКРАЈИНСКУ СКУПШТИНСКУ ОДЛУКУ
О ИЗРАДИ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА
ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ
СПЕЦИЈАЛНОГ РЕЗЕРВАТА ПРИРОДЕ
„ПАШЊАЦИ ВЕЛИКЕ ДРОПЉЕ“**

Члан 1.

Приступа се изради Просторног плана подручја посебне намене Специјалног резервата природе „Пашњаци велике дропље“ (у даљем тексту: Просторни план).

Члан 2.

Утврђује се оквирна граница обухвата Просторног плана, а коначна граница обухвата Просторног плана дефинисаће се Нартром Просторног плана.

Опис оквирне границе обухвата Просторног плана дефинисан је преломним тачкама оквирне границе Просторног плана. Почетна тачка описа налази се на тромеђи граница катастарских општина Српски Крстур и Ђала у општини Нови Кнежевац и државне границе Републике Србије и Републике Мађарске. Од ове тромеђе граница иде у правцу југоистока пратећи североисточне границе катастарских општина Српски Крстур, Банатско Аранђелово, Врбица и Мокрин до тромеђе граница катастарских општина Мокрин и Кикинда у граду и државне границе Републике Србије и Румуније. Након ове тромеђе граница се ломи и иде у правцу југозапада и запада пратећи јужне границе катастарских општина Мокрин, Сајан и Остојићево до тромеђе граница катастарских општина Остојићево, Падеј и Батка. Од ове тромеђе граница се ломи и иде у правцу севера пратећи западен границе катастарских општина Остојићево, Црна Бара, Нови Кнежевац и Српски Крстур до тромеђе граница катастарских општина Српски Крстур и Ђала у општини Нови Кнежевац и државне границе Републике Србије и Републике Мађарске, почетне тачке описа.

Површна подручја унутар оквирне границе обухвата Просторног плана износи 615,21 km².

Оквирна граница Просторног плана дата је на графичком приказу, који чини саставни део ове Одлуке.

Члан 3.

Услови и смернице од значаја за израду Просторног плана садржани су у планским документима вишег реда: Закону о Просторном плану Републике Србије од 2010. до 2020. године („Службени гласник РС“, број 88/10), којим је утврђена обавеза израде просторних планова подручја посебне намене за просторне целине чију посебност одређује једна или више опредељујућих намена, активности или функција у простору које су од републичког интереса, а међу којима је подручје националног парка и друго подручје природног добра, као и у Одлуци о доношењу Регионалног просторног плана Аутономне покрајине Војводине („Службени лист АПВ“, број 22/11), којим су дефинисани оперативни циљеви заштите и унапређења природних добара и биодиверзитета:

- „заштита, очување и унапређење природних вредности и одрживо коришћење природних ресурса;
- благовремено спречавање активности и делатности које могу проузроковати негативне последице у природи;
- обнова нарушених делова природе;

- спровођење мера (конзервације, санације-ревитализације и рекултивације, и др.) и режима заштите и мониторинга стања заштићених подручја, уз стално праћење стања и промена у природи;
- смањивање губитка и притисака на биодиверзитет.“

Плански документи од значаја за израду Просторног плана су: Покрајинска скупштинска одлука о доношењу Просторног плана подручја посебне намене мултифункционалног еколошког коридора Тисе („Службени лист АПВ“, број 14/15) и Покрајинска скупштинска одлука о доношењу Просторног плана подручја посебне намене мреже коридора саобраћајне инфраструктуре на основном правцу државног пута I реда бр. 24 (Суботица-Зрењанин-Ковин) („Службени лист АПВ“, број 19/17).

Просторни план ће бити заснован на планској, студијској, техничкој и другој документацији, као резултатима досадашњих истраживања.

За израду Просторног плана користиће се топографске и катастарско-топографске подлоге, дигитални катастарски планови и дигитални ортофото планови као и друге подлоге за које се утврди да су неопходне за израду Просторног плана.

Члан 4.

Планирање, коришћење, уређење и заштита простора у обухвату Просторног плана засниваће се на:

- очуваности основних природних вредности и спровођењу мера активне заштите природних вредности;
- реализацији услова за даљи стабилан развој природних целина, уз одрживо коришћење природних ресурса;
- адекватном управљању водним режимом;
- успостављању оптималне просторне организације подручја посебне намене у складу са еколошким функцијама подручја;
- смањењу негативних антропогених утицаја и успоравању природних процеса који убрзавају сукцесију;
- развоју и усмеравању активности у складу са особеностима заштићеног добра.

Члан 5.

Визија уређења планског подручја је успостављање дугорочног система одрживог развоја подручја заштићеног природног добра Специјалног резервата природе „Пашњаци велике дропље“, као препознатљивог подручја.

Циљеви планирања, коришћења, уређења и заштите планског подручја су постизање рационалне организације и уређења подручја посебне намене у оквиру планског подручја, усклађивањем његовог коришћења са могућностима и ограничењима у располагању природним и предеоном вредностима и потребама социјалног и економског развоја кроз:

- заштиту, унапређење и коришћење заштићеног подручја у складу са режимима заштите;
- очување јединственог исконског мозаика степских, слатинских и мочварних станишта и једине преостале популација велике дропље (*Otis tarda*) у Републици Србији;
- ревитализацију заштићеног подручја;
- утврђивање дугорочне концепције и мера заштите, очувања и унапређења природних вредности и мера за обезбеђење адекватне превенције, минимизирања, мониторинга и контроле свих облика деградације и загађивања животне средине.
- дефинисање предеоних целина и успостављање њихових режима заштите, начина коришћења и смерница за детаљну разраду;
- очување и ревитализација природних вредности и заштита природних елемената подручја у погледу очувања и унапређења постојећих структура и њихове међусобне повезаности;
- очување, уређење и одрживо коришћење наслеђених геолошких, геоморфолошких и хидрографских карактеристика које су важно обележје подручја.

Члан 6.

Концепција планирања, коришћења, уређења и заштите планског подручја подразумева обезбеђење просторних услова за реализацију концепта трајно одрживог и уравнотеженог развоја коришћења, уређења и заштите подручја посебне намене у оквиру обухвата Просторног плана.

Концептуални оквир планирања треба да буде усклађен са условима заштите природног наслеђа, првенствено у циљу заштите биодиверзитета односно примарни циљ у процесу уређења и мудрог коришћења предметног простора представљаће заштита постојећих јединствених фрагилних екосистема наведених заштићених подручја, као и развој локалног идентитета кроз заштиту и афирмацију вредности карактера овог предела.

Члан 7.

Ефективан рок за израду Нацрта Просторног плана је петнаест (15) месеци, од дана ступања на снагу ове Одлуке.

Члан 8.

Средства за израду Просторног плана обезбеђују се из буџета АПВ.

Члан 9.

Нацрт Просторног плана биће изложен на јавни увид у трајању од 30 дана у Покрајинском секретаријату за урбанизам и заштиту животне средине, Нови Сад, у граду Кикинда и општинама Нови Кнежевац и Чока.

Члан 10.

Саставни део ове Одлуке је Одлука о изради стратешке процене утицаја Просторног плана подручја посебне намене Специјалног резервата природе „Пашњаци велике дропље“ на животну средину.

Извештај о стратешкој процени утицаја Просторног плана подручја посебне намене Специјалног резервата природе „Пашњаци велике дропље“ на животну средину је саставни део Аналитичко-документационе основе Просторног плана.

Члан 11.

Носилац израде Просторног плана је Покрајински секретаријат за урбанизам и заштиту животне средине Нови Сад, Булевар Михајла Пупина број 16.

Члан 12.

Обрађивач Просторног плана је Јавно предузеће за просторно и урбанистичко планирање и пројектовање „Завод за урбанизам Војводине“ Нови Сад, Железничка број 6/III.

Члан 13.

Органи, посебне организације, имаоци јавних овлашћења и друге институције дужни су да по захтеву носиоца израде планског документа доставе услове и све расположиве податке у току трајања раног јавног увида, а најдуже у року од 15 дана од дана пријема захтева.

Изузетно услови и сви расположиви подаци могу се уступити у року од 30 дана уз образложење надлежног органа, односно организације за непоступање у наведеном року.

Члан 14.

Просторни план биће сачињен у осам (8) примерка у аналогном и осам (8) примерака у дигиталном облику. Просторни план ће се чувати потписан у аналогој и у дигиталној форми, и то: у Министарству грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре (један примерак), у Скупштини АП Војводине (један примерак), у Покрајинском секретаријату за урбанизам и заштиту животне средине (два примерка), у граду Кикинда (један примерак), у општини Нови Кнежевац (један примерак), у општини Чока (један примерак) и у архиви Обрађивача (један примерак).

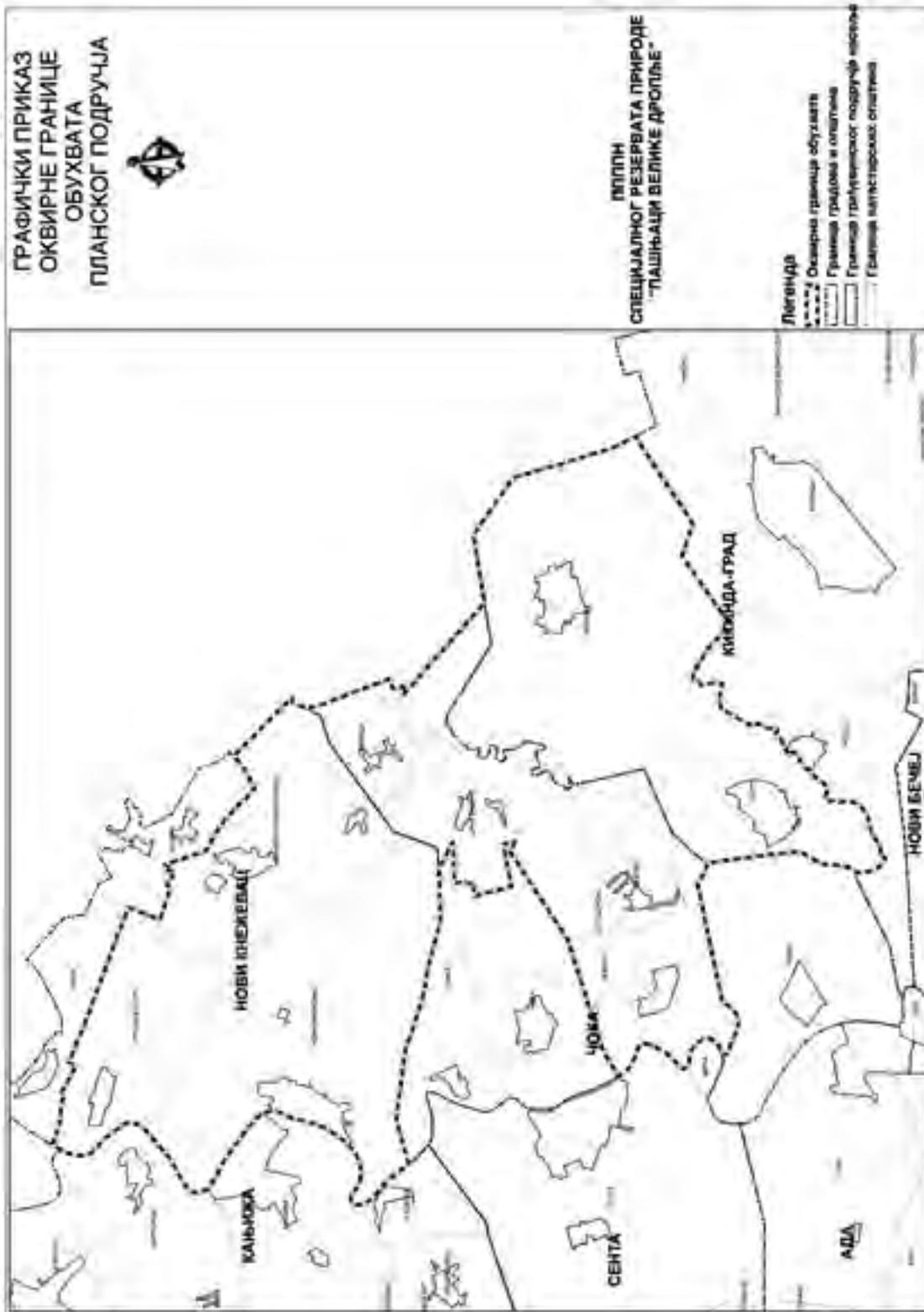
Члан 15.

Ова Одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном листу Аутономне покрајине Војводине“.

СКУПШТИНА АУТОНОМНЕ ПОКРАЈИНЕ ВОЈВОДИНЕ

101 Број: 3-6/2019-01
Нови Сад, 18. септембар 2019. године

Потпредседник
Скупштине АП Војводине
Дамир Зобеница, с.р.

2. Одлука о изради Стратешке процене утицаја Просторног плана подручја посебне намене Специјалног резервата природе „Пашњаци велике дропље“ на животну средину

На основу члана 9. став 1. и 5. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, бр. 135/04 и 88/10), члана 39. Покрајинске скупштинске одлуке о покрајинској управи („Службени лист АПВ“, број 37/2014, 54/2014 – други пропис, 37/2016 и 29/2017), Покрајински секретаријат за урбанизам и заштиту животне средине Нови Сад, доноси

ОДЛУКУ

О ИЗРАДИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ СПЕЦИЈАЛНОГ РЕЗЕРВАТА ПРИРОДЕ „ПАШЊАЦИ ВЕЛИКЕ ДРОПЉЕ“ НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Члан 1.

Приступа се изради Стратешке процене утицаја Просторног плана подручја посебне намене Специјалног резервата природе „Пашњаци велике дропље“ на животну средину (у даљем тексту: Стратешка процена).

Члан 2.

Разлози за вршење Стратешке процене су:

- сагледавање, процена и утврђивање могућих значајних утицаја на животну средину на простору обухваћеном Просторним планом;
- потреба да се у планирању просторног развоја подручја обухваћеног Просторним планом сагледају стратешка питања заштите животне средине, у складу са критеријумима из члана 6. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину, предложе мере које је потребно предузети како би се евентуални значајни утицаји на животну средину спречили, отклонили или смањили на минимум.

Члан 3.

У оквиру Стратешке процене разматраће се следећа питања и проблеми у области заштите животне средине:

- значај Просторног плана са аспекта заштите животне средине у контексту одрживог развоја планског подручја;
- дефинисање мера за заштиту и одрживо коришћење природних вредности кроз заштиту природног добра и заштићених подручја;
- очување културног и природног наслеђа на подручју Просторног плана, кроз дефинисање одговарајућих планских решења;
- утицај постојећих и планираних инфраструктурних објеката и других створених вредности са аспекта заштите животне средине на планском подручју;
- успостављање мониторинг система за праћење стања квалитета чинилаца животне средине.

Поред ових питања, стратешком проценом биће обухваћена и друга питања која могу имати утицај на животну средину посматраног подручја.

Члан 4.

Извештај о стратешкој процени, као документ којим се описују, вреднују и процењују могући значајни утицаји на животну средину до којих може доћи имплементацијом Просторног плана и одређују мере за смањење негативних утицаја на животну средину, ће да садржи:

1. ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

- кратак приказ садржаја циљева Просторног плана
- релевантне планске и друге документе
- кратка анализа и оцена постојећег стања животне средине
- карактеристике животне средине у областима за које постоји могућност да буду изложене значајном утицају
- питања и проблеми заштите животне средине разматрани у Стратешкој процени
- приказ варијантних решења која се односе на заштиту животне средине у Просторном плану
- резултати консултација са заинтересованим органима и организацијама

2. ОПШТЕ И ПОСЕБНЕ ЦИЉЕВИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ И ИЗБОР ИНДИКАТОРА

- општи и посебни циљеви Стратешке процене
- индикатори Стратешке процене

3. ПРОЦЕНУ МОГУЋИХ УТИЦАЈА ПЛАНСКИХ РЕШЕЊА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ СА ОПИСОМ МЕРА ПРЕДВИЂЕНИХ ЗА СМАЊЕЊЕ НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА

- процена утицаја варијантних решења на животну средину
- образложење избора најповољнијег варијантног решења
- процена утицаја Просторног плана на животну средину са описом мера за смањење негативних утицаја на животну средину
- приказ начина на који су при процени утицаја узети у обзир чиниоци животне средине
- процена утицаја планских решења у односу на: вероватноћу, интензитет, сложеност/реверзибилност, временску и просторну димензију, кумулативну и синергијску природу утицаја

4. СМЕРНИЦЕ ЗА ИЗРАДУ СТРАТЕШКИХ ПРОЦЕНА НА НИЖИМ ХИЈЕРАРХИЈСКИМ НИВОИМА И ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА ПРОЈЕКТА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ**5. ПРОГРАМ ПРАЋЕЊА СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ**

- опис циљева плана
- индикатори за праћење стања животне средине
- права и обавезе надлежних органа
- поступање у случају појаве неочекиваних негативних утицаја

6. ПРИКАЗ КОРИШЋЕНЕ МЕТОДОЛОГИЈЕ И ТЕШКОЋА ПРИЛИКОМ ИЗРАДЕ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ**7. ПРИКАЗ НАЧИНА ОДЛУЧИВАЊА****8. ЗАКЉУЧЦИ (НЕТЕХНИЧКИ РЕЗИМЕ)****9. ДРУГЕ ПОДАТКЕ ОД ЗНАЧАЈА ЗА СТРАТЕШКУ ПРОЦЕНУ****10. ЛИТЕРАТУРУ****Члан 5.**

За носиоца израде Извештаја о стратешкој процени утицаја Просторног плана подручја посебне намене Специјалног резервата природе „Пашњаци велике дропље“ на животну средину одређује се Јавно предузеће „Урбанизам“ Завод за урбанизам Нови Сад, Булевар цара Лазара 3 (у даљем тексту: Завод).

Израда Стратешке процене и Извештаја о стратешкој процени утицаја Просторног плана на животну средину пратиће динамику израде Нацрта Просторног плана.

Ефективан рок за израду Нацрта Просторног плана је 15 (петнаест) месеци од дана ступања на снагу ове Одлуке.

Члан 6.

Учешће заинтересованих органа и организација и јавности у поступку израде и разматрања Извештаја о стратешкој процени утицаја обезбеђује Покрајински секретаријат за урбанизам и заштиту животне средине Нови Сад.

Оглашавање излагања на јавни увид Извештаја о стратешкој процени утицаја спроводи и обезбеђује Покрајински секретаријат за урбанизам и заштиту животне средине Нови Сад, истовремено са оглашавањем излагања на јавни увид Нацрта Просторног плана, са подацима о времену и месту излагања на јавни увид, начину на који заинтересована правна и физичка лица могу доставити примедбе, времену и месту одржавања јавне расправе, као и друге информације које су од значаја за јавни увид.

Члан 7.

Средства за израду Извештаја о стратешкој процени утицаја Просторног плана подручја посебне намене Специјалног резервата природе „Пашњаци велике дропље“ на животну средину обезбеђују се из буџета Аутономне покрајине Војводине.

Број: 140-501- 630/2019-05

Датум: 06.06.2019. године

